

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Račun pri poštnem čeku uradu št. 13.238

Francija in Belgija odklanjate, kupčijo ki jo je ponudila Nemčija.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani

Tekoči teden: lekarna Prochazka na Jurčičevem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Jošt v Sn. Sili. Celovška cesta.

Strahovi.

Ljubljana, 9. maja.

Veliki angurji demokratske stranke so že pridno na delu, da zastrupijo atmosfero javnega mnenja ter da vstvarijo kolikor mogoče animozno razpoloženje širših mas napram vladi. V zadregi in splošni desorientaciji so se najprej lotili kritike vladnega delovnega programa. Razumljivo je, da so z veseljem pograbili kost, ki jim je že od nekdaj služila v partizanske namene: sreditev uradniškega vprašanja.

Silno jih skrbi redukcija uradništva in v zvezi s tem tudi žep našega davkoplačevalca. Takrat, ko je bil g. Kumanudi finančni minister, niso bili skoli več mesecev uradniški želodci napolnjeni bolj kot sedaj, par dni po sestavi nove vlade, ki je vzela celo zadevo resno v roke. Takrat je bilo vse dobro. Sicer pa drugače tudi ni moglo biti, saj so bili na vladi sami »specijalisti za rešitev uradniškega problema«. V dobrih bivše koalicije so odločali demokrate o vseh prečasnih zadevah. Pribičevci in Žerjav sta imela monopol na Slovenijo in Hrvatsko, a NRS je — hočeš nočeš — morala pritrčiti vsem ukrepom, ki so jih v »interesu države« podvzeli prečasniki demokrate.

Lahko si je misliti, da je danes radikalna vlada postavljena pred velike težkoče. Finančni minister ima polne roke, da sanira po sijajnem teoretiku in strašnem praktiku zavozene finance (o Dušanu Plavšiču sploh ne govorimo), a delovni program nove skupščine nalaga kabinetu toliko težkih problemov, da je res treba celih mož, izkušenih in požrtvovalnih rodoljubov, če bodo hoteli pokazati na sadove svojega in potemtakem tudi strankinega dela. Naravnost neverjetno pa je, da se o delovanju vlade s posebnim oziranjem na nekatere programne točke delajo negativni zaključki še prej, predno so se pokazali uspehi ali neuspehi te ali one akcije. V kulturnih državah, zlasti tam, kjer vrši časopisje eminentno vzgojne naloge, se kritikuje v stvarnem, in če treba tudi v ognjevitem tonu vlado šele tedaj, ko je s svojimi zakoni povzročila gospodarske ali socialne komplikacije. Toda sedanja vlada naše kraljevine se še ni končno odločila za ta ali oni način rešitve uradniškega vprašanja — treba je namreč temeljitega razmišljanja — in že se vrstijo v opozicijskem časopisju neslani uvodniki o »rabeljskih

komisijah«, »izbacnjeje 50 odstotkov uradništva« in še druge insinuacije.

Vsa javnost ve, v prvi vrsti pa državni nameščenci sami, koliko so storili demokrate v pogledu na rešitev uradniškega vprašanja. Bilo je odveč, replicirati na podtikanja demokratskega tiska. Mi vemo le toliko, da demokratski uvodničarji ne pišejo svojih tirad iz gole ljubezni do tistih slojev, ki so jih od osvobođenja do danes izrabljali kot partizansko pripravo. Drž. nameščenci naj se zavedajo, da Narodna radikalna stranka, ki je danes odgovorna in ki se te odgovornosti ne plaši, ne bo storila ničesar, kar bi nasprotovalo pravični in pravilni ureditvi njihovega grometnega položaja.

Kar se tiče pa redukcije, naj bodo demokratski uvodničarji popolnoma pomirjeni. Če bodo izkušeni upravniki države ugotovili, da je procentualno primerna redukcija državnih nameščencev in splošnih interesov potrebna, jo bodo gotovo z vso obzirnostjo na prizadete izvedli do zadnje konsekvence, ne da bi zato povpraševali za mnenje demokratskih listov. Ti organi bi svojo »državotvornost« dokumentirali mnogo lepše, če bi v stvarnih in strokovno utemeljenih razpravah olajševali vladi delo. Koristili bi mnogo, saj bi se na ta način slišala mnenja pro in contra v vsakem detaljnem vprašanju. Toda demokratom očividno ni za državo, ne za nameščence, ker v svoji besni užaljenosti ne poznajo nobenih meja svoje defetistične in vseskozi krivo prejudicirane »kritike« vladnega delovanja.

Narodna radikalna stranka se na izpade demokratskih reptilov, ne ozira. Kot največja parlamentarna stranka bo izvedla svoj jasno začrtani delovni program brez ozira na malenkostna podtikanja raznih eksposlancev in eksministrov. Tisti, ki so l. 1919 v Zagrebu pozapri voditelja strokovnega uradniškega gibanja, danes nimajo pravice očitati merodajnim činiteljem v činično-solzavem tonu nekaj, kar se čez noč zgodi ne more. Pustite vlado, da bo z nadaljnjim delom pokazala na rezultate. Vlada bo rešila uradniško vprašanje kot prvo točko svojega programa, in sicer po svoji najboljši vesti. Tega naj bi se zavedali vsi, ki gledajo danes s skepsjo in partizanskimi predsodki na delo parlamenta in vlade. Ypsilon.

Dunajsko pismo.

Dunaj, 6. maja.

Dne 7. marca letos se je vršilo v Avstriji ljudsko štetje in danes je že znan končni rezultat. Vsega prebivalstva je 1.863.739. Leta 1910 je štetlo prebivalstvo 2.031.498 oseb in je torej letos za 137.759 oseb manj. Toda nasproti štetju l. 1920 se letos že 22.413 oseb več. — Kljub temu je letos na Dunaju 26.000 rodin predznamenanih za stanovanja. Pred vojno je bilo stanovanj dovolj. Dandanes hoče pač vsakdo udobno stanovati, vrhu tega je silno narastlo število raznih društev in trgovskih podjetij, ki so zasedla stanovanja. — Češki listi so priobčevali imena strahopetnežev in izdajalcev, ki so se zapisali za Nemce. Mnogi so se ke-sali ali sramovali, prosili, da se jim

priznase, ali nič ni pomagalo, listi so jih okrcali še bolj, češ: strahopetci in izdajalci so enako škodljivi narodu.

Koroški Slovenci so silno ogorčeni proti načinu, kako je bil popis izvršen. Pravijo, da tako nesramno niti stara Avstrija ni vršila štetja. Korošci tega štetja ne priznavajo in naznanijo to društvu narodov.

Kljub sanžermenski pogodbi in kljub posetu avstrijskega kancelarja v Beogradu ni na Koroškem čisto nič boljše. Člen 68, odst. V. sanžermenske pogodbe zagotavlja slovenskim otrokom slovenske šole v vseh slovenskih občinah, kjer se prikladi zadostno število otrok. Slovenci se sicer pridno oglašajo, ali Nemci piškajo na njihove zahte-

ve, kajti za naše Korošce se od zunaj nihče ne poteza. Celovski konzul Rašić je sicer poslal v Beograd točno poročilo o pravičnih slovenskih zahtevah, ali ostalo je vse pri starem in le Rašić je moral zapustiti Celovec. Ljubljanski odbor NRS naj pazi, da se bo na merodajnem mestu upoštevala spomenica, ki jo je poslal meseca marca vladi in glavnemu odboru stranke.

Gradiščanski Hrvatje se tudi lepo razvijajo po programu, ki so ga razvile »Hrvatske Novine«. Ta tednik izhaja od Božića v isti tiskarni s »Koroškim Slovincem«. V okraj Margaretenplatz. List je razvil lep in obširen program narodnega, političnega, kulturnega in gospodarskega dela. Posebno pazi na hrvatske šole, ki so po starem ogrskem zakonu konfesionalne in občinske. Prav zato so tudi hrvatske precej dobre. Poku je v hrvatsko-gradiščanskem narečju. O tem važnem delu našega naroda o priliki kaj več. List je sprožil idejo, da je treba ustanoviti »Samostalno Hrvatsko Stranko«. V drugem članku govori o ustanovi »Hrvatskega Kulturnega Društva« in v opet o »Hrvatskem Domu«, o pevskih in tamburaških društvih itd. — torej vse kakor pri nas za dobe preporoda. O priliki podam obsežno sliko. Za danes naj povem, da je tu nekdo priobčil Preradovičevega »Putnika« v njihovem narečju. Mal vzgled:

Bože mili kud sam zašal!
Noč zastigla me v tujini,
Ne znam puta, ne znam staze,
Vsagdir goli kamen gaze
Trudne noge po pustini!

Za tujinca ništa nimaš,
Tudja majka, kad te moli,
Tudje dite tvoje ni,
Tim mu grozne suzice dvi,
Po licu se taču doli.

»Hrvatsko gradiščansko društvo« je imelo 2. t. m. veselico s plesom, a prihodnjo nedeljo bo imelo zabavo v Pratu poleg Rotunde. Pravijo, da je na Dunaju okoli 20.000 gradiščanskih Hrvatov, ali to društvo ima šele nekaj nad 200 članov ali »kotrigo«. Ali začetek je lep. Po tej poti previdno dalje!

Na Dunaju imajo razne države svoje trgovske zbornice, samo mi ne. Da je delovanje olajšano, je več tujih zbornic v ogromni palači bivšega vojnega ministarstva. Českoslovaška trgovska zbornica pa je v palači Živnostenske banke. Poslovanje te zbornice je naravnost ogromno. 8. t. m. se je ustanovila sekcija trgovskih zastopnikov, katerih imajo tukaj že na stotine. Ta zbornica sodeluje pri vseh trgovskih pogajanjih z Avstrijo. Zato so tudi vse pogodbe dobre. Ali bi ne mogli posnemati tudi malo dobrih zgledov od čeških bratov?

Na Dunaju so zopet grozili s štrajkom uslužbenci cestne železnice. Ali še pravočasno so se merodajni krogi med seboj sporazumeli in so lepo povilišali tarif za vsako vožnjo na 1700 K. Temu primerno so poskočile vse cene.

»Hackenkrenzlerji« so tudi na Dunaju. Zdelo bi se, da so to nemški fašisti in Orjunaši. Ali nič tega. Oni sami ne vedo kaj hočejo? To je velika razlika. — Socialisti menijo, da so to monarhisti in njihovi sovražniki. Toda po krivici tako mislijo! — In kri teče, veliko krvi. Tudi na Dunaju. Že več sto oseb je hudo ranjenih, mnogo tudi mrtvih.

A. G.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug.

Ljubljana, 9. maja.

Danes dopoldne se je vršil v dvorani Mestnega doma četrti občni zbor Zveze trgovskih gremijev v Sloveniji. Občna zbornica so se udeležili zastopniki gremijev Ljubljana, Kamnik, Radovljica, Logatec, Celje, Maribor, Ptuj, Murska Sobota, Ormož, Brežice, Krško, Ribnica, Kranj, Celje okolica in drugi.

Odobren je bil rač. zaključek za leto 1922, sprejeto poročilo rač. preglednikov in zvezni proračun. Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči gospodje: Načelnik: Ivan Jelačin ml., odborniki: Fr. Stupica, Ivan Kosteč, I. Verovšek, I. Medic, A. Šarabon, namestnik: Kavčič in Ambrožič za Ljubljano. Za ljubljansko okolico sta bila voljena Fr. Zebal in Vlad. Novak. Dalje za Maribor V. Weixel, I. Kejžar, Celje: R. Stermecker, Logatec: St. Lenarčič, Ormož: I. Kuharič in za namestnika v Ptuj: I. Senčar. Sklenilo se je, da se ustanovi zastopstvo zveze v Beogradu. Določilo se je tudi, da dobivajo glasilo »Trg. list« vsi člani mesečno enkrat brezplačno.

Popoldne se je zborovanje nadaljevalo ob pol treh in sicer v javni seji s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnika o položaju trgovstva v l. 1922, poročilo tajništva o delovanju Zveze za 1922 in pa samostojni predlogi in slučajnosti. — Določilo se je, da se vrši bodoči občni zbor Zveze trg. gremijev in zadrug na Bledu.

Dopoldansko in popoldansko zborovanje so posetili zastopniki raznih oblastev in korporacij, med temi veliki župan dr. Lukan, zastopnika trg. in obrtniške zbornice preds. Knez in tajnik dr. Ples, tajnik Zveze industrijev dr. Golja in drugi. — Zastopano je bilo tudi ministrstvo za trgovino.

G. Jelačin je poudarjal razveseljiv uspeh dopoldanskega dela in predlagal, da se pošlje z zborovanja kralju udanostna brzojavka. Dospel je tudi brzojavni pozdrav Saveza trgovca v Hrvatskoj in Slavoniji iz Zagreba. Dalje je poročal predsednik v obširnem strokovnem poročilu o stanju zveze in gremijev v minulem letu. Omenil je razvoj notranje trgovine, izvoz in uvoz, razne davčine in je posvečal osobito pozornost za trg. naobrazbo naraščanja. Omenil je zgradbo trgovske akademije, za katero je svet že pripravljen in je tudi že preko 2 mil. zbranega denarja. Dotaknil se je perečega davčnega vprašanja, ugotovil, da je plačila Slovenija ogromno vsoto preko predpisanih davkov in da smo mi sicer lažljivi, toda, ako pa so zahteve preko mere preitirane, se pa le moramo braniti. — Sleddilo je izjerno tajniško poročilo tajnika Mohoriča, ki je obrazložilo res živahno delo za reorganizacijo našega trgovstva. Poročevalec se je dotaknil več važnih točk kakor pozornost pri volitvah z ozirom na zastop trgovstva, o vplivu deviznih naredb na razvoj trgovine, o raznih intervencijah gremijev, govoril je o nemurnem izvršenju trgovstva v varnostne razrede pri zavarovanju, o delavnem času, odgovarjajočemu življenjskim potrebam po mestih in deželi, o železniških tarifih, o trg. zvezah z inozemstvom in obnovitvi prometa s Prekmurjem, Srbijo in Vojvodino, o gradbi novih žel. zvez, o telefonskih zvezah, o protidraginskiem zakonu, o krošnjarstvu in o stanju trg. šolstva. Zveza ima 21 gremijev in 7 zadrug ter blizu 10.000 članov, med temi 1196 protokoliranih trgovcev. Sprejete so bile sledeče resolucije:

Inž. R. Šapla:

Obisk Čehoslovakov v naši državi.

40.000 Čehoslovakov bo obiskalo letošnje sezono naša kopališča in letovišča. Po vseh čeških časopisja je presegalo število pred 14 dnevi na našem praškem konzulatu dnevno v to svrhu izdanih vizumov število sto. Po moljih privatnih informacijah vlada v Pragi navdušeno za potovanje v Jugoslavijo in se že izdaja dnevno do dvesto potnih dovoljenj.

Največje zanimanje vlada za Adrijo, kar je razumljivo, ker večina se ni nikdar videla morja. Mnogo jih bo pa prišlo posetit tudi naše gorske kraje, ker večina Pražanov se ni videla večje gore.

Kaj pomeni to za naše narodno gospodarstvo?

Lahko računamo, da bo eden k drugemu vsak Čehoslovak pustil v naši državi 1000 do 1500 K. To pomeni pri številu 40.000 Čehoslovakov 40—60 milijonov čeških kron ali 120—160 milijonov dinarjev. Res je, da imajo posamezni Čehi ali češke delniške družbe zelo mnogo hotelov v Dalmaciji, katere bodo Čehi v prvi vrsti posejili, vendar pa to delstvo ne bo povzročilo, da bi šel denar zopet iz države, ker plačajo lastniki hotelov navadno skoraj vse dobike v povečanje svojih obratov, ostane torej denar v državi.

Če pomislimo, da mi iz Českoslovaške mnogo več uvažamo, kot tjakaj izvažamo in da ima praška borza na kurz dinarja precejšen vpliv, moramo smatrati kot zelo razveseljiv pojav popraševanje v Pragi po 120—160 milijonih dinarjev.

Poleg gospodarske strani ima pa poseban naš letovišč po Čelih tudi svojo važno politično stran. Čehoslovaki, kot naši najskrajnejši zavezniki, se hočejo na lastne oči prepričati, da ni res ono, kar so o nas Nemci govorili in pisali, namreč, da živimo barbarstvo, da smo divjaki, oderuhi itd., temveč, da je res ono, kar smo jim mi v Pragi pripovedovali, da je naš narod dober, pošten, vpluden, naši kraji pa krajini, da je Dalmacija Italija v malem, Slovenija pa Švica.

Istotako bomo imeli tudi mi Jugoslovenci priložnosti prepričati se o tem, da so laž one obrekovanja, katere so o Čelih trosili Nemci, z namenom prepričati medsebojno spoznavanje v zavesti, da bo isti dan, ko se bodo nerazdružljivo zvezali Čehi in Jugoslovenci, zapečatena na veke usoda Avstro-Ogrske.

Ti Čehoslovaki bodo, če se jim priljubilo naš kraj, kar trdno verujemo, ostali še nadalje bolevniki za najtesnejšo zvezo obeh slovenskih držav in nam dajejo upanje, da bo njihovi agitaciji pri nas in pri njih uspešno, da bo vprašanje koridora ostalo živo vse dotlej, dokler ne pride pravi čas.

Zleti bi bilo, da bi naše železniške uprave uvedle kar najprej direktne brze in osobne vlake na Sušak, tako da ne bodo imeli bratski gostje neprijetnosti že v začetku.

Ministrstvo financ in ministrstvo trgovine in industrije se pozivljata, da dovolijo ustanovitev popolne efektne in blagovne borze v Ljubljani, kot gospodarskemu središču slovenske trgovine, industrije in obrti. Ministrstvo saobračaja in ministrstvo trgovine in industrije se pozivljata, da osnujejo po prevzetju južne železnice v državno v našem enotno železniško ravnanje za omrežje cele Slovenije in poskrbi za neoviran razvoj prometa. Ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo pošt in brzojav se pozivljata, da zgradi iz Ljubljane v smeri proti Sušaku in Reki prvovrstno telefonsko direktno zvezo ter podaljša ob. stoječe krajevne telefonske in telegrafске vode in podzavi sedanjno deželno cesto v omenjeni smeri. Zahteva, da se v zmlusu določi zakona o dolarskem posojilu čim prej prične z gradnjo podaljšanja kočevske železnice na reško progo. Ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo financ se pozivljata, da posveti trgovskemu strokovnemu šolstvu več pažnje in dovoli zahtevane kredite za honorarje učiteljstva za materialne izdatke, nabavo učnih pripomočkov, prireditve ekskurzij in učnih potovanj in opremo knjižnic ter vzorčnih zbirk. Obenem se zahteva podpravljanje nadaljevalnih trgovskih šol, najmanj pa vsaj kredit za podpiranje teh šol, izpolnjen učnega reda in kredite za izdajo modernih učnih knjig. Ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo za socialno politiko se nujno pozivljata, da izvede revizijo predpisov o uvrstitvi trgovskih obratov v nevarnostne razrede nezgodnega zavarovanja, dalje, da se reformira pokojninsko zavarovanje v zmlusu podanih predlogov. Dalje sledeči resoluciji:

Pravičnost prijav za davek na poslovni promet presojajo le odseki komisij, obstoječi iz predsednikov in 2 članov pridobinske komisije, dasi ta davek po višini predpisa daleko presega kontingent občne pridobnine in celotne dohodnine. Smatramo, da sprito važnosti davka na poslovni promet presoja prijav edino le po treh komisijah članov, nikakor ni umestna in zahtevamo, da se poslovanje glede tega davka odkaže v delokrogu plenurne dohodninskih komisij ali plenurne pridobinske in dohodninske komisije skupaj, ker le ta način nudi zadostno sigurnost za pravilno poslovanje. — Trgovstvo je eminentno interesirano, da se čim prej reši uradniško vprašanje in zagotovi uradniško dobro gnotno stanje in s tem ustvari predpogoji za dobro poslovanje državnih upravnih aparatov.

Stavljanih je bilo 10 samostojnih predlogov, ki pa so rešeni po večjem že v omenjenih resolucijah. Štirje predlogi pa so se oddali v končno rešitev na merodajna mesta. Zanimiva debata se je razvila glede praznikov, posebno glede praznovanja 1. majnika. Sklenjeno je bilo, da odšel trgovine 1. maja ne bodo več zaprte. Glede drugih praznikov pa se prepriča rešitev načelniku Zveze. Med slučajnostmi se je mnogo govorilo o cenah užgalic, o posredovanju pri dobavi krme in koruze, o uvedbi novih telef. in brzojavnih postal, o zboljšanju kakovosti monopolne soli, o krošnjarstvu in zakotni trgovini s saharino in več podobnih trgovskih vprašanj, katere pa je predsednik naslovil na posamezne gremije, ki naj potem poročajo »Zvezi« v presoji in končno rešitvi.

S tem je bilo celodnevno zborovanje zaključeno in so bili udeleženci povabljeni na prijateljski razhodni sestanek na predlog g. Stupice v »Zvezdo«.

Pariško časopisje o francosko-belgijski notli.

Večina pariških listov si je brez pridržka osvojila stališče, ki ga izraža francosko-belgijska nota. Nekaterim ultranacionalističnim listom je besedilo in smisel še vse premalo ester. »Eclair« je mnenja, da bi bil ta dokument brezpogojno prvovrsten, če bi bil le malo krajši in bolj energičen. Obžalovanja vredno, da je med drugimi ono mesto v besedilu, kjer se smatra nemški predlog deloma kot nesprejemljiv, na drugi strani pa kot nezadosten. Ta formulacija da bi mogla v Nemčiji vzbuditi vtis, kakor da je Francija pripravljena nadaljevati diskusijo.

»Petit Parisien« smatra noto kot izredno duhovito in umerjeno, da se je treba vprašati, zakaj ni postala izhodišče solidarne akcije, ki jo je želela Anglija.

»Echo de Paris« pravi, da bo delalo lordu Curzonu gotovo velike težave, ugovarjati v resnem tonu francoski noti, ki je samo konsekvenco nadaljevanje dne 11. januarja invagurirane politike. Kdor je pričakoval druge muzike, je najbrže mislil, da bo Francija opustila svoje podjetje v Poruhru, ki pa ne more priti po nobenim pogojem v poštev.

Kritika levičarskih listov je zelo umerjena in vzdržna. »Oeuvre« piše ironično: g. Poincaré je izgovarjal svoje sijajno juridično znanje, da bi tako dokazal, da ima Francija pravico, vzdrževati sedanji položaj take doigo, dokler ji ne ugažajo. Ni pa do-prinesel dokaza, da-li ima Francija na tem položaju, ki ni nese in ki stane veliko denarja, kakršenkoli interes. Srečno, da smo zopet tam na točki, kjer je Nemčija izročila svojo ponudbo. Vsi tisti, ki smatrajo za razvoj kot za Francijo ugoden, imajo dovolj poviša, se prav iskreno veselijo. Nesreča pa hoče, da ti ljudje doma in v tujini dnevno pojemajo.

Organizacija NRS.

OPOZORILO.

V vseh zadevah, ki so krajevne, srezkega ali oblastnega pomena, naj se skliče vedno seja kompetentnega odbora in se naj sporoči želje naših članov v dotičnem kraju kot sklep na Glavno tajništvo, da to ukrene lahko korake v izvršitev tega sklepa.

Glavno tajništvo.

— Trbovlje. V nedeljo, dne 23. maja se vrši ob 4. uri popoldne v gostilni Volker ustanovni občni zbor NRS s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsedstva. 2. Tajniško poročilo. 3. Slučajnosti. Pozivljajo se vsi člani NRS, da se gotovo udeležijo občnega zbora. — Pripravljalni odbor.

Iz prosvetnega življenja.

PROŠNJA IN POZIV.

V soboto, dne 12. majnika popoldne ob 2. uri prispe v Ljubljano eno najstarejših srbskih pevskih društev: Pevačka družina »Stanković« iz Beograda, ki stoji pod protektoratom Njega Velikarja Aleksandra I. »Stanković« je prvo kulturno društvo, katero pride iz osrčja naše države v naše kraje in priredi tu koncert srbskih narodnih pesmi v izbrani harmonizaciji Mokranjčevi. Dolžnost naša je, da došle brate in sestre sprejmemo kar najčastneje. Zato se obrača v imenu vseh ljubljanskih kulturnih društev odbor Glasbene Maticе do ljubljanskega meščanstva, v prvi vrsti pa do hišnih posestnikov, da razobesijo v soboto dopoldne raz svojih hiš narodne in drž. zastave. — Odbor Glasbene Maticе.

IZ ZGODOVINE PEVSKEGA DRUŠTVA »STANKOVIĆ« IZ BEOGRADA.

Pevačka družina »Stanković« je bila ustanovljena, dne 2. avgusta l. 1881, ter je bilo njeno prvo ime cerkvena pevačka družina Kornelije. Kornelij je krstno ime enega prvih srb. skladateljev »Stankovića«, ki se je rodil dne 18. avgusta l. 1831 v Budimu ter ravno tam umrl 3. aprila l. 1865. Njegovo najvažnejše delo je bilo, da se v umetniški obliki ohrani narodna cerkvena glasba. Današnje svoje ime je dobila družina 11. decembra l. 1888. V društvu so delovali najznamenitejši srbski kulturni delavci in je stalo dolgo vrsto let pod pokroviteljstvom beogradskega arhiepiskopa in srbskega metropolita Teodorja Mraovića, ki je zapustil »Stankoviću« velik fond. Dolgoleten zboro-

vodja »Stankovića« je bil najslavnejši srbski zbiratelj narodnih pesmi Stevan Mokranjac. V vsej tej dobi je bilo delovanje »Stankovića« zelo plodonosno in ni prenehalo niti za časa svetovne vojne. Društvo »Stanković« ima v Beogradu lepo koncertno dvorano in njegovo glavno torišče je danes v vzdrževanju Muzičke šole. Pridno prireja pa tudi razne koncerte, katere vodi sedanji ravnatelj beogradske opere, srbski skladatelj in bivši gardni kapelnik Stanišlav Binički. Za svoje kulturno delo je bil odlikovan »Stanković« l. 1821 z redom sv. Save II. razreda. Koncert »Stankovića« bo v soboto, dne 12. maja zvečer ob 8. uri, ter so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

— »Ljubljanski Zvon« prinaša v svoji aprilovi številki sledečo vsebino: 1. Stanko Vurnik: Po zgodovinski razstavi slovenskega slikarstva. 2. Marja Kmetova: V mežu. (Dalle prih.) 3. Stano Kosovel: Podoknica. 4. Dr. Ivan Prijatelj: Poezija »Mlade Poljske«. (Konec prih.) 5. Iz beležnic Jos. Murina-Aleksandrova: Legenda. — Ko je jesen. — Prosinec. — Prišlec. — Zapuščena polja. — Vse bil le blesk je. — Polenec. — Ah, ve esence, tinkture. — Seljska nedelja. — Kot vetrec. — Deklija žalost. — Gozd. 6. Soren Kierkegaard-Vojslav Mole: Aforizmi. 7. Mirko Pretinar: Odhajajoči. 8. Ivan Zorec: Ljubice trl. (Konec.) 9. Dr. Ivan Lah: Nazori o poklicu slovanstva. (Konec prih.) 10. Miran Jarc: Črni čarodeji. (Dalle prih.) 11. Književna poročila: Juš Kozak: Ivan Pregelj. O priliki njegovega dela »Piebanus Joannes«. (Konec.) — J. Kelemina: H. Ibsen-Voj. Mole, Gospa z morja. Dr. Fr. Ilesič: Prispevek k zgodovini slovenskosrbskih literarnih odnošajev. (Konec prih.) — Dr. Ferdo Kozak: Dr. J. V. Novak — dr. A. Novak: Přešledné dějiny literatury české. — Lucien Tesnières: U. Hubert Noodt: L'occidentalisme dr. I. van Tourguénev. — 12. Kronika: Ivo Zoran: Rapsod govori. — A. D.: »Salon neodvisnih«. — A. M. E.: Glosa.

Marc Twain:

Johny Greer.

»Cerkev« je pripovedoval višji intendant nedeljske šole, »je bila prijetne poletne nedelje nabito polna in prisotniki so bili ob pogledu na malo rakev sredi božjega hrama globoko ginjeni spričo usode ubogega mladega črnca. V grobno tišino zbranih vernikov je hipoma zabnel pastirjev glas in si v trenutku osvojil pozornost vseh. Prikupljivo je hvalil korajžnega, plemenitega, mladega Johnya Greera in v vznešenih besedah pripovedoval, kako je fant, ko je reka utopljenega dečka valila pred seboj — in bi ga težko prizadeti starši nikdar ne bili mogli pokopati — skočil za njim v valove, tvegaj zanj svoje lastno življenje, ga privlekel k bregu in ga tam tako dolgo držal, da so mu še drugi prišli na pomoč.« — Johny Greer je sedel tik pred menoj. Ob toliki pastirjevi pohvali se mu je približal kuštravi, zvitogledi paglavec in mu hrpavo šepnil v uho: »Ali si res storil tako?«

»Seveda!«

»Sam si potegnil truplo h kraju in ga potem izvelkel iz vode?«

»Da.«

»Tristo! Kaj so ti pa, potem dali zato?«

»Nič.«

»K-a-j! (Z zelo nezadovoljnim naglasom.) Veš, kaj bi jaz storil na tvojem mestu? Jaz bi ga bil tiščal v vodo in dejal: Pet dolarjev, ljudje božji, ali pa vam ne izročim vašega črnca.« —

P. K-n.

Ali ste že obnovili naročnino za Jutranje Novosti?

Dnevne novosti.

Pevsko društvo »Stanković« v Ljubljani.

Pevsko društvo »Stanković« prispe v soboto, dne 12. maja ob 14.21 v Ljubljano. Korporacije, društva in občine ob progi od Brežice do Ljubljane vabimo, da kar najprijetnejše sprejemo na posameznih postajah naše pevske brate, ki prvikrat dospo med nas Slovence.

Sporod sprejema v Ljubljani: Vsa društva in korporacije se zbirajo z društvenimi zastavami kolikor mogoče polnoštevilno ali vsaj po deputaciji na Kongresnem trgu pred univerzo ob 13. uri. Točno ob 14. uri odhaja povorka z železničarsko godbo na čelu po Šelenburgovi ulici, Dunajski cesti, na glavni kolodvor. Na kolodvoru in sicer na peronu se postavijo društva in korporacije v špalir ter pozdravijo goste razni govorniki. Nato odhod zopet v povorki in z gosti po Dunajski cesti, Prešernovi ulici do Prešernovega spomenika, kjer se razidejo korporacije, gostje pa na svoja bivališča. Vabimo ljubljansko občinstvo, kakor tudi vsa društva, osobito še našo akademsko in srednjošolsko mladino, da se tega sprejema udeležijo v čim večjem številu, da tako pokažemo našo radost nad prihodom nam milih bratov pevcev iz Srbije. Osobito se obračamo do našega narodnega žensstva, da naj se udeležijo sprejema kolikor mogoče v naši narodni noši ter prinesejo s seboj obilo cvetja. Zvečer istega dne ob 8. uri se vrši koncert v Unionski dvorani.

V nedeljo 13. maja 1923 prošimo zopet, da korporacije in društva ob gorenjski progi pozdravijo naše goste ob dohodu vlaka, ki odhaja iz Ljubljane na Bled ob 7. uri zjutraj. Ob 18. uri zvečer odhajajo gostje iz postaje Bled v Ljubljano. Ako je mogoče, naj se ob tej priliki zažgo kresovi na vidnih vrhovih, kar bi napravilo najkrajši vris na naše srbske brate pevce. V ponedeljek 14. maja ob pol 9. uri sestanek pred kavarno »Zvezdo« na Kongresnem trgu, nato ogledovanje mesta. Odhod »Stankovića« iz Ljubljane je isti dan ob 12. uri iz glavnega kolodvora proti Celju. Tudi pri odhodu naj bi bilo naše občinstvo v čim večjem številu zbrano na glavnem kolodvoru.

Sprejemni odbor.

»Jutranje Novosti« izidejo jutri kljub današnjemu prazniku kakor navadno. — Vsled ovir tehničnega značaja je moralo danes izostati nadaljevanje romana »Akt št. 113«.

Akademsko društvo jugoslov. tehnikov v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 27. maja cvetlični dan v prid svojih strokovnih knjižnic. Naša akademska tehniška omladina se vsled valutarne razmere in visokih cen strokovnih knjig nahaja v jako težkem položaju. Posameznik si knjig sploh nabavi ne more. Temu skuša od pomoči »Akad. društvo jugoslov. tehnikov« s svojo knjižnico, ki je pa še jako nepopolna, in je namen cvetličnega dneva, da se kričijo vsaj najnujnejše potrebe. Upamo, da bo občinstvo uvidelo potrebo naše akcije in da ne bo nikogar, ki bi imel gluhla ušesa za našo prošnjo. Odbor A. D. J. T.

Iz državne službe. Za pomočnika komisarja železniške službe na Raketu je imenovan Ilija Dragičević. — Sodni oficij Ivan Ratelj v Slovenski Bistrici, sodni sluga Jurij Skamenj v Šostanju in letniški paznik Ivan Straj v Ljubljani, so trajno upokojeni.

Iz uradnega lista. Uradni list št. 44 prinaša razglas pokrajinske uprave za Slovenijo o posesti in nošenju orožja. — Izpiti iz srbskega jezika. Izpiti iz srbskega jezika v Sloveniji se morajo po naredbi prosvetnega ministarstva vršiti na uradni način. K izpitu bo delegiran svetnik za prosveto G. Jovan G. Jovanović. — Zahvala poljskih akademikov iz Lvova. »Chór techniki« iz Lvova so tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so mu pridržali v beli Ljubljani tako prihranjen sprejem in mu pripomogli k lepemu moralnemu uspehu. Naša zahvala velja vsem cenjenim damam in gospodom, ki so nam stali ob strani, še prav posebno pa naj velja »Glasbeni Matici«, mestnemu županstvu, kulturnim društvom in gospodinjstvi šoli »Mladica« z gđno Zemljanovo na čelu. Vaša bratska gostoljubnost nas je ganila in upamo, da nam bo skoro dana prilika pozdraviti brate Jugoslovane na poljskih tleh ter vam ključemo: Na veselo svidenje! Za odbor: preds. Zaluski m. p. — Tej zahvali se v polni meri pridružuje tudi »Društvo prijateljev poljskega naroda«, ker mu je uvidenost in gostoljubnost omenjenih organizacij in še mnogih drugih posameznikov omogočila, da smo sprejeli poljske akademike tako, kakor je bilo edino želiš in kakor je bila naša dolžnost. Se prav posebno pa se zahvaljuje gđni. Zemljanovi in gospodinjstvi šoli »Mladica« za ves njen trud in požrtvovalnost in prav tako »Kolu jugoslov. sester«, gospej Mileni Jerzavovi in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k lepemu sprejemu Poljakov. Za odbor: dr. Vol. Moč.

Za absolvente juridične fakultete. Predsednik izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani objavlja: Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1923 pred izpraševalno komisijo za državoslovni državni izpit v Ljubljani polagati izpit, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedništvu izpraševalne komisije (Ljubljana, sodna palača, I. nadstropje, soba št. 70) do konca meseca maja 1923. V mesecih julij, avgust in september 1923 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpita.

Državni imenovanec in železničarjem v smislu sklepa na seji pokrajinskega aktskega odbora državnih namestencev in železničarjev v Ljubljani dne 9. t. m. pozivamo vse ljubljanske strokovne organizacije državnih namestencev, da poročajo o aktskem odboru (Gradšica 7), nemudoma pisмено sporočijo svoj polni naslov ter svojega predsednika in tajnika.

Aktski odbor.

Razpis služb. Pri mestnem magistratu je razpisana služba mestnega agromata (absolvent visoke poljedelske šole) v X. čin. razredu, ter dve službeni mesti mestnih računskih uradnikov pri mestnem knjižničarstvu v X. čin. razredu. Prošnje je vlagati pri magistratu predsedstvu do 22. majnika 1923 ter so natančnejši pogoji razvidni iz razpisa v Uradnem listu št. 9, maja 1923, št. 44.

Mosko kolo je ukradel Karlo Panzer v Kamniku krol. pom. Nikola Kalin-ger iz Indije pri Rumi. Kolo je znamke »Buche«, vredno 8000 kron.

Pobegnil je svojimi staršema v Ljubljano Zelano pot, 12-letni Franc Brankar.

Ugriznjen od psa je bil v nedeljo dijak Rihard Dekleva. Ko je vstopil v restavracijo »Južni kolodvor« v Ljubljani, se je zakadil v njege psa, kateri je bil baje last restavracije, ter ga ugriznil v levo stegno. Dekleva se je podal takoj v ljubljansko bolnico, kjer se nahaja že izven vsake nevarnosti.

Pretep. V Jastrebljah pri Tuhinju so se v nedeljo, ko so imeli zganjen, fantje zopet stekli, pri katerem je bilo več poškodovanih. Največje poškodbe pa je doblil posestnik sin Jože Hribar iz Zg. Tuhinja, katerega je posestnik Franc Klemen zabolil z nožem v hrbet. Nato ga je vrgel iz gostilne in ga povrh še udaril s kolom po glavi, nakar se je Hribar zgrudil v nezavest. Težko poškodovanega so pripeljali drugi dan v bolnico. Njegovo stanje je opasno.

V Ljubnem pri Podnartu se je izvršilo v noči na 2. maja več vlomov. Vlomilci so kradli pri Francetu Grošlji (obleka, čevlji), Leharju Močniku (obleka) in župniku Francetu Juvanu (perilo). Pri Franciški Paifar pa so ukradli potrebno lestvo.

V Balkovcih in Prefokli so pokradli neznani vlomilci pri posestnikih Novak Mirko, Marjli Krotac in Franci Cadamič razno moško in žensko obleko, perilo (suhlo in namočeno), platno in nekaj živil. Skupno škodo cenijo na preko 18.000 kron. O tatovih nimajo niti najmanjši sledi, opazili pa so, da se jim je silno mudilo, ker so nekaj plena celo izgubili.

V Prikrnici je ukradel neznan vlomilec posestniku Jakobu Veselu 30 litrov domačega žganja in ročno košaro, v kateri je bilo 20 suhih klobas in 3 krače, v skupni vrednosti 6240 kron. Isti dan popoldne pa je bilo vlomljeno tudi pri pos. Janezu Lukcu na Vrhu in pokradeno: 2 srebrni uri, več čevljev, suknja, perila, obleke in več manjših stvari v vrednosti ok. 30.000 kron. Tatvine so najno sumljivi cigani, ki se že klatijo po teh krajih.

Celjske novosti. Celjski občinski svet je imel v ponedeljek zvečer redno občinsko sejo. Rešilo se je celo vrsto muhih finančnih in socialnih zadev, tako n. pr. glede vodarine, povikov plač mestnim uslužbencem itd. Storišili so se med drugimi sledeči sklepi: Občinski svet je odklonil ponudbo žitnega zavoda v Ljubljani za preskrbo žita mestnemu prebivalstvu. To pa vsled tega, ker bi od te akcije renešiji sloji ne imeli posebne podpore. — Goslinčarska zadruga in trgovski gremij sta se pritožila glede pobiranja trošarine na vino, pivo in žganje od 1. jan. dalje, z utemeljitvijo, češ, da je pokrajinska uprava potrdila proračun šele z 28. marcem. Prizli gostilničarjev se je zavrnili, onemu od trgovskega gremija se ugodilo. — Določilo se so podpore raznim društvom. Za sprejem pevskega društva »Stankovića« iz Beograda se določi 1500 Din. — Razpravljalo se je o uvedbi davka na razkošje, katerega se zaenkrat ne uvede. — Prošilo se bo za koncesijo mestne zastavljavnice, od katere bi uživalo mestno prebivalstvo korist. — Uredili se je kanalizacijski red in pristojbine ter sprejeli vodovodni red. — Uredilo se se cene za poletna mestna kopališča ob Savinji. — Sklenilo se je ne zidati mestne stanovanjske hiše in se bo že nakupljeni material zopet prodal. Vzrok temu so valutarne razmere. V ta namen sklenjeni progresivni davek se ne bo pobiral. — Razpravljalo se je o popravilu mestnih ulic. Za letos se naj izvrši samo najnujnejša popravila, drugo pa se odloži na pozneje. Letošnja popravila ne smejo presegati tozadevne postavke v proračunu. — Regulirane in kategorizirane so se plače uslužbencem mestnih podjetij z veljavnostjo od 1. maja. Kešenih je bilo še nekaj manj važnih zadev, nakar je zupan zaključil sejo. — Radi oskrumbe je bil pred celjskim sodiščem na 4 mesece ječe obsojen A. Kolenc, bivši redar in pisarniški pomočnik pri stanovanjskem uradu v Celju. — Skozi okno je skočila v ponedeljek zvečer 18letna Olga Tekava, stanujoča v Kandušerjevi hiši ob potoku Sušnici. Sprla se je nekaj z materjo, zlonila si je pri tem nogo in so jo morali spraviti v bolnico. — Vreme je zadnje dni krasno in solčno. Zavladala je prav poletna in že skoro neznosna vročina. Nekateri vročerkvneži se že pridno kopelijo ob opoldniških urah v naši Savinji. Kakor vse kaže, imamo letos priča-kovati zopet vročega poletja. — Smeti in druga nesnaga se prav pridno odklada zadnji čas pri železniškem mostu. Zato bi se tudi moral najti kak primernejši prostor. To sistem delu mesta gotovo ni v okras.

Mariborske novosti. Tudi v četrtki 10. t. m. je nabiralni dan za Ljudsko knjižnico. — V torek 8. t. m. je bilo na tukašnjem živinskem trgu nad 500 glav živine. Pri slabšem blagu je padla cena za 2 do 6 kron pri kilogramu žive teže. Zato pa se je povijala cena debele živine za par kron pri kilogramu. — Tatu, ki je v Zagrebu v Balkanski banki ukradel 232 tisoč dinarjev v tisočdinarskih bankovcih, je prišla mariborska policija na tukašnjem kolodvoru v osebi nekoga Egoša Hirscha, ki svojili potnih listin ni imel v redu in je imel veliko množino denarja s seboj, glede katerega pa ni vedel povedati, odkod ga ima. Bil je izročen zagrebški policiji v nadaljnje postopanje. — Na zadnjem tržnem dnevu je padla cena se na od 900 na 600 kron za 100 kilogramov. — Oskrbnina v tukašnji bolnišnici je zvišana na 23 dinarjev dnevno. — Delna stavka pekarskih pomočnikov se nadaljuje. Vse kaže, da čaka že itak najdražje meso Maribor zopetno podražanje kruha. — Dne 8. t. m. je umrl v 88. letu starosti carinik Srečko Serajnik. — Mesto prejšnjega poveljnika mariborske vojaške bolnišnice Koročana, ki je premeščen, je prevzel novo imenovan poveljnik major Justin. — Občni zbor društva primorskih beguncev »Jadrane« se vrši v ponedeljek 14. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. — V torek 15. t. m. priredi znano beograjsko pevsko društvo »Stankovića« koncert v Mariboru. — Roparski umor pri Zagrebu. Zagrebška policija poroča brzojavno, da se je izvršil v bližini mesta v nekem gozdu dvojni roparski umor. Našli so umorjena v bližnjem gozdu 30 letnega krojača iz Zagreba Lacko Kanaletta in 52 letnega Andreja Jelčiča iz Selc. Ugotovili so, da sta imela pri sebi nad pol milijona kron v denarju in vrednostih. O roparju se nimajo nobene sledi.

Čevlje kupite od domačih tovarn tvrde Peter Kozina & Co., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Brog 20 in Aleksandrova cesta 1.

Ustanova Borze Dela.

Za dosedo pravilnega reguliranja delovnega trga, vseh vrst delovnih moči brez razlike spola, na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatsov in Slovencev — zakon o zaščiti delavcev odreja ustanovitev Državne Borze Dela in sicer: 1. Središnja Borza Dela za celo kraljevino s sedežem v Beogradu, 2. Krajevni Borze Dela v vseh bolj razvitih mestih na teritoriju naše države.

Poleg Državne Središnje Borze Dela v Beogradu (Cara Uroša ul. 13, telef. 18-47), so ustanovljene Drž. Krajevne Borze Dela v Beogradu (Cara Uroša ul. 13, telefon 5-36), Zagrebu (Opatička ul. 2), Ljubljani (Mestni trg 2, telefon 25/B. Sarajevu (Skenderijeva ul. 14), Mariboru (Stolna ul. 4, telefon 215), Nišu (telef. 48), Ptuj in Murski Soboti, ter v osnutku še mnoge druge.

Cilj Borze Dela je, da deluje: 1. na organizaciji in regulaciji domačega delovnega trga; 2. na pobujanju brezposelnosti, in 3. na vpsolitvi brezposelnih. Vsekakor je od eminentne važnosti, da Borza Dela vodi skrb: brezposlene vpsoliti in dajati jim v slučaju potrebe brezposelno podporo.

Na podlagi § 102 zakona o zaščiti delavcev so delodajalci ter vsa državna in samoupravna oblastva, ki odpuste nenkrat več kot pet delavcev, dolžna to javiti najbližji Krajevni Borzi Dela še isti dan po izvršeni odpovedi, z označbo števila in poklicev.

Vsa državna in samoupravna oblastva ter koncesijonirana podjetja so dolžna vse delovne moči naročiti predvsem preko Borze Dela.

Odkar je zakon o zaščiti delavcev stopil v veljavo, je potrebno, da delodajalci kakor tudi vsa državna samoupravna oblastva nastoje, da gorenje zakonske odredbe izpolnjujejo tem prej, ker Drž. Krajevne Borze Dela razpolagajo z dovoljenim številom prijavljenih kvalificiranih in nekvalificiranih delovnih moči in so možne s temi ustreči izvzemši specialistov te ali one panoge, ki jih v naši državi primanjkuje.

Vsi interesi se opozarjajo, da če se v slučaju prednja odredba ne bi izpolnjevala, navedli temu, da ta izhaja iz nezadostne obvestitve — zapadejo denarni kazni od 50 do 3000 dinarjev, ki jo predvideva § 122 zakona o zaščiti delavcev.

Državna Krajevna Borza Dela v Ljubljani.

Sokolski vestnik.

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) zaključil zimsko obdobje svojega delovanja s telovadnim nastopom članstva v društveni telovadnici v četrtek dne 17. t. m. ob osmih zvečer. — Zdravo!

Sport in turistika.

Slovan : Jadran. Odločilna tekma za prvenstvo II. razreda se vrši danes ob 17. uri na igrišču Primorja.

Primorje : Hermes. Prvenstvena tekma med navedenima kluboma se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 17. uri na igrišču Primorja.

Reprezentančno moštvo Jugoslavije. Odbor za sestavo reprezentance našega nogometnega saveza je določil za dne 15. in 17. t. m. dve trening tekme v Zagrebu. Moštvo obeh teamov je sledeče: A-team: Vrdjuka (Gradjanski) — Kulundžić (Bačka), Pažur (Concordia) — Vragović (Gradi), Kurir (Kajduk), Paškanov (Conc.) — Saraz (Novi Sad), Babić (Gradi), Perška (Gradi), Petković (Jugoslavija), Zinjaja I. (Haški), B-team: Fridrich — Dasović, Vrbanić — Waserlauf (vsi Haški), Simić (Beograd), Pažur (Conc.) — Kahn, Zinjaja II, Perić, Vink (Haški), Vidmajer (Ilirija, Ljubljana). Najboljši iz teh dveh moštev pripadejo v naš reprezentativen team, ki bo igral 6. junija v Krakovu proti reprezentanci Poljske in 10. junija v Kološvaru proti reprezentanci Romunije.

Češkoslovaški nogometni savez proglasi profesionalni savezom. Češkoslovaški centralni savez je kot najvišja športska instanca proglasil na svoji tajni seji dne 2. t. m. Češkoslovaški nogometni savez, katerega pripada večina vseh čeških klubov za profesionalni savez. Vzrok temu je baje afera Kolenaty. Uradno poročilo o tem bo šele izšlo.

Prvenstvena tekma v Mariboru.

V četrtki 10. t. m. ob 3. popoldne se vrši prvenstvena tekma med športskima kluboma »Rapidom« (Maribor) in »Ptujem«. Ob 5. uri popoldne istega dne pa se vrši prvenstvena tekma med I. SSK »Mariborom« in SK »Svoboda«. Obe tekmi se vršita na igrišču Maribora.

Turistovski promet na obmejnih vrhovih. Za obisk obmejnih vrhov potrebujejo turisti tudi letos izkaznico »Slovenskega planinskega društva«, ki mora biti vidirana na dežel od pristojnega okrajnega glavarstva odnosno politične ekspoziture, v Ljubljani od policijskega ravateljstva, v Mariboru pa od policijskega komisarijata. Na izkaznici S. P. D. mora biti prilepljena fotografija, če pa ima turist že drugo uradno legitimacijo s fotografijo, zadostuje izkaznica S. P. D. brez fotografije, ta pa mora imeti pripombo, da ima turist drugo legitimacijo s fotografijo. Zena in otroci turista ne potrebujejo posebne legitimacije, če so na izkaznici S. P. D. navedeni.

Novosti iz Primorske.

Stoletnica postojnske jame. O Binkoštih bo 100 let, odkar so pogumni raziskovalci odkrili onkraj »Vel. Doma« nelzmerne prostore, ki se raztezajo pod postojnsko okolico nad 20 km dalje. V proslavo 100-letnice odkritja priredi jamska uprava na Binkoštno nedeljo v jami veliko ljudsko veselico. Iz vseh delov dežele bodo ta dan vozili v Postojno posebni vlaki.

Italijanska nestrpljivost. Goriški list »Voce del Isonzo« se jezi nad slovensko okrožnico prof. Calvija na profsorski zbor učiteljskega v Tolminu. Italijanski list najbolj moti napis: »K. slovensko učiteljsko v Tolminu.« List ne more razumeti, da more biti notranje uradovanje slovenskega zavoda slovensko.

Kino Matica predvaja od 9.—12. maja znameniti film, dramo v petih dejanjih »Mačiste in kajznjeze 51«. V glavni ulogi svetovnoznani Mačiste, ki vzbuja s svojo orjaško silo največjo senzacijo. Opozarjamo ceni, občinstvo na ta nadvse zabavni film kakor tudi na to, da vlada v dvorani kina hladna in umirjena temperatura.

Iz društvenega življenja.

IZJAVA.

Podpisani društvi izjavljati, da sta izstopili iz Zveze pošttnih organizacij, ker sta morali smatrati, da so njuni interesi v tej zvezi ogroženi. Zveza pošttnih organizacij torej ne zastopa več podpisanih društev.

Maturantsko društvo pošttnih prometnih uradnikov za slovensko ozemlje v Ljubljani. Društvo pošttnih in čekovnih računskih uradnikov za Hrvatsko in Slovenijo v Ljubljani.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo je imelo snovi v Mestnem domu javno sejo. Z ozirom na pereče stanovanjsko vprašanje so se seje redno jako dobro obiskane in se tudi čuje na njih marsikaj jako zanimivega, česar drugače ne slišimo, vendar pa tega javno ne ugotavljamo, ker morajo to pri strokovni razpravi že na preduho osebo hujskanje. Predvsem je bil overovljen zapisnik zadnje seje. Predsednik g. Vencajz je nato poročal o pritožbi podružnice na Jesenicah, kjer se je pripetil slučaj stanovanjske bede, ki daleč prekaša žalostne razmere ljubljanske. V neki enonadstropni hiši stanuje namreč v 30 sobah okrog 30 družin, ki plačujejo po 32 Din mesečno za sobo. To je brezobzirnost, ki je nismo še doživeli v Ljubljani. Povišalo pa se jim je stanovanje baje v prvi vrsti za to, ker so dosegli stanovalci, delavci v tovarni, zvišanje stanarinske doklade. Razpravljalo se je nato še o stanovanjskih razsodiščih, ki so v mnogih slučajih premalo uvidevni in ne vpoštevajo pri odločbah, kar je za pre-sojo najvažnejše, namreč ekonomski položaj najemnika in gospodarja. — Rešilo se je še več stranknih stanovanjskih vprašanj, s čemer je bila seja zaključena in se nadaljuje drugo sredo.

Letošnji občni zbor za društvo »Vrt-narska šola Kranj« se bo vršil meseca junija. Naše članice prosimo, naj priprave pravčasno svoje tozadevne želje, da jih bo de mogel po možnosti upoštevati. Voditelj. — Akademija »Bratstva«. Na binkoštno nedeljo se vrši ob 8. uri zvečer v dvorani Uniona akademija »Bratstva«. Na sporedu je nastop tamburaškega zbora, »Ljubljanskega zvonca«, solopetlje in recitacije. Po sporedu prosta zabava s plesom. Vstopnina 5 Din. Podrobnejše sledi. Prosimo bratska društva, da tega dne ne prirejuje drugih prireditvev.

»Bratstvo« — »Mladost« se zbira v soboto 12. t. m. ob 1. uri pop. pred Narodno kavarno in se s praporom udeležijo sprejema »Stankovića«. Bratje, sestre! Vsi točno in z znaki!

Šolstvo.

Zborna seja višjega šolskega sveta za mesec maj se je vršila dne 4. t. m. pod predsedstvom dr. Stanka Bevka. Po odbrtvi zapisnika zadnje seje je poročal predsednik o važnejših ukrepih višjega šolskega sveta v preteklem mesecu, od katerih omenjamo: Šolski mladini je prepovedano nositi znake društev in organizacij razen odznakov Ferijalnega Saveza in Pomladka Rdečega križa. Istotako ni zabranjena noša svetinje s svetilni podobami, če niso ob enem odznak kakega društva, ki je šolski mladini prepovedano. — Učencem srednjih in osnovnih šol je zabranjeno članstvo in vsakršno sodelovanje pri društvih s kakršnokoli politično smerjo; nihče ne sme biti član »Orjuna«. — Kakor na srednjih šolah se dovolijo tudi na meščanskih šolah ponavljajni izpiti iz dveh predmetov. — Uredilo se je vprašanje domačih pismentih na lo na osnovnih šolah z nerazdeljenim poukom. — Izdala so se navodila za postopek pri disciplinarnih preiskavah. — Pomozne učne osebe morajo napraviti usposobljenostni izpit, če služujejo nad 3 leta. Nato sta poročala nadzornika za srednje šole o prošnjah za razpisane profesorske službe na srednjih šolah in učiteljskih v Sloveniji. Sestavili so se tropredlogi za imenovanja. Razpisanih je bilo 54 učnih mest; za 21 služb ni bilo prosilcev ali pa so bili nezadostno usposobljeni, tako da so se mogli staviti le za 33 služb namestitveni predlogi. Poročevalca za osnovne šole sta poročala o bolezenskih dopustih osnovnošolskega učiteljskega. O postopku pri reševanju prošnji za dopuste se je vnela daljša debata, sklepajna pa preloži na eno prihodnjih sej. — Za nadučiteljsko na dekliski osnovni šoli na Jesenicah se je imenovala Ema Pi-brovcova. Potem se je izvedlo pet disciplinarnih slučajev osnovnošolskega učiteljskega, ena disciplinarna zadeva pa se je zaradi nadaljnih polizved odstavila z dnevnega sporeda. Končno so se sprejeli predlogi upravnogospodar. poročevalca glede priziva neke občine proti izvršenemu prelojanju, glede preureditve okolišja šolske občine Ravne, sistemiziranja drugega katehetskega mesta v Murski Soboti in 13 upokojitev učnih oseb na osnovnih šolah.

Dopisi.

Trbovlje. V nedeljo 13. maja se otvorili toll pričakovana javna knjižnica, ki bo, dokler se ne dobi primeren prostor v središču rudnika, nameščena v prvem nadstropju trboveljske šole. Obsega 700 knjig, med njimi tudi več zelo redkih. Uredil je knjižnico g. Fran Albreht, ki bo vodil tudi njeno otvoritev. Upravo iste pa je pokrajinska uprava poverila tukašnji državni zaščiti dece. Knjige se bodo izposojevale vsako nedeljo od 9.—11. in vsak četrtek od 4.—6. ure pop. Na binkoštno nedeljo pa priredi tukašnje društvo za otroško varstvo svoj običajni cvetlični dan v korist domačim sirotam.

Laško. Kakor smo že poročali, se je očarujoča igra naše mladine »V kraljestvu palčkov« že dvakrat ponovila. Htenketova dvorana je bila vsakokrat nabito polna. Vsled vsestranske prošnje se bo igra 10. t. m. ponovila in potem se bo morala pa zopet ponavljati v Celju. Našim prijateljem v Celju je v naprej k vžitku te igre čestitamo. Hkratu bi pa prosili našega vrliga voditelja igre g. Juro Kislingerja, naj bi tak vžitek nudil tudi gospeim trgov kakor Zalec Zidani most, Št. Jurij itd., da bi tudi so-sedje spoznali kaj vžitnega.

Slovenska Bistrica. Dne 7. t. m. v jutro je bil od naše straže na meji iz Avstrije prišediš v Črneljce pri Slov. Bistrici pristojni 29 let stari kovač Jožef Mlaker ustreljen, ker se ni ustavil na klic obmejne straže. V nedeljo 13. t. m. dobiše ob tukašnji cerkvi 5 novih zvonov in se v svrhu cerkvene slavnosti vrše že cel teden velike priprave. Upamo, da bodo novi zvonovi obudili v marsikaterem prenapetemu predvojni čut miru in sprave in vsaj deloma pripomogli k ublaženju tukašnjega izvanredno razdrapanega razmerja.

Izpred sodišča.

GRUNT BI RAD DOBIL

toda ubral je slabo pot in ravno nasprotna sredstva Ivan Setina iz ljubljanske okolice. Postal je nasinež in ogroža domačine osobito starega sivega očeta. Pri neki priliki je oklofotal očeta, ki mu je utekel na skedenj. Fant pa je skočil po puško in ustrelil v vrata. Ustrelil je tudi proti sestri, ki mu je hotela vzeti puško, toda zadel je k sreči le domačega psa. Zagovarjal se je s pijanostjo, vendar pa so vsi domači potrdili, da je bil sicer res malo vinjen, ne pa toliko, da ne bi vedel kaj dela. Precej sirovega se je pokazal celo v sodni dvorani. Obsojen je bil le z ozirom na to, da se ne zaneti še hujše sovraštvo in da je morda nahujskan. samo na dva meseca težke ječe.

BOGAT TAT...

Je Janez Zavri, posestnik iz Zaloga. Obtoženec prizna, da je vzol 17. aprila pijanemu tcvarišu Francu Golja 400 kron vredno listrico, v kateri je bilo 10.000 kron denarja, ugetavilja pa, da tega ni napravil iz dobičaželosti, marveč v pijanosti. Malo čudno pa se je obnašal po tatvini. Listnico je skrnil v gnoj pod konja, nekaj denarja je spravil v hlače, nekaj pa ga je dal v shrambo neki ženski. Ko se je Golja prebudil, mu je pravil Zavri, da je bil tudi on okraden, kar pa seveda ni bilo res. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

SE EN TATIC

se je predstavil danes senatu. Tudi ta dečko, ki ima komaj 15 let, ima že precejšen register kazni radi tatvin, katere je izvršil sam, dobiček pa je imela pri njih tudi njegova mati, ki je bila tudi že kaznovana. Avguštin Karl je ukradel 28. februarja na lški vasi Ivani Zelenikarjevi za 6120 kron raznega perila in obleke. — Dne 22. marca je odnesel iz sušnice posestnika Janeza Brenceta skoro za 10.000 kron raznega mesa, salam in klobas. Le z ozirom na njegovo priznanje, slabo vzgojo in potuho, ki mu jo dajo mati, ki je prišla tudi z njim k obravnavi, je bil obsojen na 3 mesece težke ječe.

SLEPARSKI POGORELEC.

Koncem meseca aprila so orožniki zasledili na Poljanah Franca Vizjaka, doma iz Zibike, posestnikovega sina. Mož se je klatil 4 mesece po Kranjskem in Hrvaskem in nabiral milodare za pogorelec. Imel je s sabo ponarejen domovinski list in pa potrdilo, da je pogorelec. Te listine je dobil baje v Zagrebu od nekega neznanca in mu je plačal za nje samo ceno. Pri njem so našli 2839 dinarjev 75 para in pa 3 lire. Obsojen je bil le z ozirom na priznanje samo na 3 mesece težke ječe.

Borzna poročila.

Beograd, 9. maja. (Z) Devize: Pariz 638—636, London 401.50—401.25, Milan 467—466, Zeneva 1730—1728, New York 95.50—95.25, Berlin 0.26—0.255, Praga 285 do 284, Solun 120—0, Dunaj 0.1335—0.1325, Budimpešta 1.83—1.80, Bukarešta 46.75 do 46.25, Sofija 76.50—75.50, Amsterdam 3775 do 3750, Valute: dolarji 94.50—94.25, leji 45—46.

Zagreb, 9. maja. (Z) Devize: Dunaj 0.13375—0.13475, Berlin 0.255—0.2625, Budimpešta 1.89—1.85, Italija 463.50—465.50, ček 462—0, London 440—442.50, New York izplačilo 95.50—96, New York ček 94.75—95.50, Pariz 635—640, Praga 284.50—285.50, ček 283—0, Svica 1722.50—1727.50, Varšava 0.21—0.215, Valute: dolarji 93.50—94.50, avstrijske krone 0.133—

Kavarna „Zvezda“.

Otvoritev poletne sezone v
četrtak dne 10. maja 1923.
Pri otvoritvi svira godba
Dravske divizije v paviljonu.
Začetek ob 8. uri zvečer.

Restavracija „Zvezda“.

V soboto dne 12. maja 1923
otvoritev vrta restavracije.
Pri otvoritvi igra godba
Dravske divizije.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Za obilni obisk se slavnemu
občinstvu priporočata

Fran in Roza Krapeš.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavnica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Metković
Cavtat	Korčula	Prevalje
Celje	Kotor	Sarajevo
Dubrovnik	Kranj	Split
Ercegnovi	Ljubljana	Sibenik
Jelsa	Maribor	Zagreb

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije se kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Na veliko! Na veliko!

Skla-
dište Koža

i strojnog remenja

MAVRO PREISZ,

ZAGREB, Trenkova ulica 4.

generalno zastupstvo za cijelu
Jugoslaviju tvornice remenja

BRÜDER STEINER,

Graz.

Remeni za šivanje Remenski croupini
Strojno remenje Dynamo remenje

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para,
z davčino vred.

Mesto

solim premeniti. Mlad, agilen,
verziran v vseh komptornih
delih, korespondenci, strojepis-
ju, ekspediciji, kakor tudi za-
stopstvu. Najraje v provinci.
Cenj. ponudbe na upravo lista.

Žensko kolo

dobro ohranjeno, se proda za
K 8.000.— Naslov: Prijatelj
Kari, gostilna „Novi Svet“ Go-
spodarska cesta.

Sobo

opremljeno s dvema posteljama
ali prazno, po možnosti s po-
sebnim vodom in souporabo
kopalnice, iščem za takoj ali
e 1. junijem. Dr. Katičič, sanj-
tani šef, zdravstveni odsek.

Službo

kakega službo v banki ali kaj
primernega iščem. Zmožen sem
slovenskega, srbo-hrvaškega,
nemškega, italijanskega in ne-
koliko rumunskega jezika. Služ-
bo lahko nastopim takoj. Naslov
v upravi lista.

Velika hiša

šestnadstropna z vrtom v sredini
trga s staro vpeljano trgovino
in inventarjem, se proda. Trgo-
vina in stanovanje se odstopi
takoj. Cena ugodna. Naslov v
upravi lista.

Amerikanec

v starosti do 38 l. z zadostno
izobrazbo, dobi službo. Kje,
pove uprava lista.

Lokal

za trgovino po možnosti v sre-
dnem mestu. Ponudbe z navedbo
cene pod „Lokal“ na upravo
lista.

Kot pomožni delavec

ali sluga v kakšni trgovini ali dru-
gem podjetju, išče službo 19 l.
mladenič. Cenjene ponudbe na
upravo lista „pod marljiv.“

Blazine, žima

morska trava, Peter Kobal
Kranj, Glavni trg tvornica
vseh vrst blazin in žime in mor-
ske trave, modroce na peresih
Specijalna tvrdka za izdelovanje
klubgarnitur. — Najnižje cene!
— Najsolidnejši izdelki! — Za-
htevajte oferte in cenike!

Brusne kamne

za kose, prave italijanske, ne-
presegljive v dobroti, modro
galico, rafijasto liče, morsko
travo za modroce v vsaki mno-
žini priporočila Sever & Komp.,
Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Kuhinjska omara

(kredenco) v dobrem stanju
se po ugodni ceni proda. Nasl.:
Požar Fr. Krekov trg 7. (pritličje
poleg Mestnega doma).

Vrtnar,

dobro verziran v vseh panogah,
išče za takojšen nastop primer-
nega mesta. Gre tudi na deželo.
Cenjene ponudbe pod Vrtnar
na upravo lista.

Modra galica,

angleške provenijence, 98-99%
brezkonkurenčne kakovosti in
po zmernih cenah ima v zalogi
zastopnik družbe Val. Jurman,
Celje, Breg 25, Slovenija.

Damsko kolo

dobro ohranjeno se proda za ce-
no Din 1000. Ponudbe na upra-
vo lista pod šifro „Din 1000“.

Fotografski aparat

dobro ohranjen, kupim. Cenj.
ponudbe s točno navedbo apar-
ata ter 2 ali 3 slikami pod
„Fotograf“ na upravo lista.

Mesečno sobo

nemebljeno, s posebnim vho-
dom in električno razsvetljavo
v sredini mesta iščem. Cenj.
ponudbe pod „Din 200“ na
upravo tega lista.

Mali umetni mlin

na dobri vodi se išče v najem
z nekoliko zemlji ali pa s kako
malo hišo, pripravno za trgo-
vino na prometnem kraju na
Stajerskem. Ivan Ivanuša na
Lesnici 8 p. Ormož.

Več spalnih oprav

se proda po nizki ceni. Henrik
Bitenc, Vižmarje 77.

Gostilna pri Težaku

nasl. I. Vidmar, Sv. Jakoba
trg, se priporoča. Dobra ku-
hinja in razna dobra vina. Sprej-
me se abonente na hrano. Vsak
petek izborne ribe!

2 pincovski kravi

dobri mlekarici se prodajo vsled
rodbinskih razmer. Naslov v
upravi lista.

Kuharica

pametna, bolj priletna, ki se ra-
zume tudi na vrt in je zmožna
voditi gospodinjstvo, se sprejme
k mali družini, Plaša po dogo-
voru. Naslov v upravi lista.

Rudarje

sprejme premožekop. Ključa-
rovci pri Ormožu.

NAZNANILO.

Podpisana tvrdka vljudno naznanja, da
Je kupila in prevzela
od gosp. Franca Muleca in drug, njihovo
tvornico kuvert

Vožarski pot šte. 1.

Tvornico bomo po potrebi razširili in
nam je vsled zadostnega kapitala, kakor
tudi popolne trgovske izobrazbe dana mož-
nost cenj. prejšnje kot nove odjemalce za-
dovoljiti v vsakem oziru.

Za cenj. naklonjenost se vljudno priporoča

KUVERTA, d. z o. z.,
konfekcijska tvornica
Vožarski pot šte. 1.

Pohištvo.

Spalne in jedilne sobe,
kuhinjske oprave, stalno
v zalogi. — Ogleda se
lahko vsaki dan. — Za
blago jamčimo. — Pre-
vezemamo vsa mizarstva
dela.

Erman & Arhar,
mizarstvo
Št. Vid nad Ljubljano.

Poljoprivredne sprave,

kolonijalnu, manufakturu,
gvozdarsku, gradje-
vinsku i svaku drugu
robu prima u komisiju. —
Kupuje nove i rabljene
mlinove i motore na se-
sani plin — i traži raznu
poslovnu vezu — dobro
organizovana

Privredna Banka
za Južno Srbiju u Skoplju.

Pozor!

Vsa soboslikarska
in plesarska dela
izvršuje najceneje
Ant. Stiplošek,
Rožna ulica šte. 13/II.

Zdravilišče
Rogaška Slatina

Sezona Maj-September

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni — Cene zmerne — V pred- in
po sezoni znatni popusti — Največja
udobnost — — — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

POZOR!

Sprejemam naročila za
nove odeje
kakor tudi vsa popravila!
Naslov v upravi lista.

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15

Izdelovatelj
dežnikov

Na drobno! Na debelo
Zaloga
sprehajalnih
palic.

Popravi točno in solidno.

Podpisani Mlekarski oddelek Gospo-
darske zveze, r. z. z o. z. v Ljubljani, in
Mlekarska družba za Jugoslavijo, d. z.
o. z. v Ljubljani, Vam vljudno sporočata,
da sta prenehala s 1. majem t. l. poslo-
vati, ker sta predala ves njiju obrat
novemu podjetju:

Združene mlekarne d. d.
v Ljubljani

na katerega se blagovolite ozirati pri
Vaših naročilih.

Z odličnim spoštovanjem

Mlekarska družba za Jugoslavijo,
d. z o. z. v Ljubljani.

Mlekarski oddelek Gospodarske zveze,
r. z. z o. z. v Ljubljani.

Dovoljujemo si Vam vljudno nazna-
niti, da smo

prevzeli celotni obrat

Mlekarskega oddelka Gospodarske zveze
in Mlekarske družbe za Jugoslavijo ter
bomo vodili celo njuno poslovanje za-
čenši s 1. majem t. l.

Prosim Vas, da se v slučaju potrebe
obračate na nas ter nam poverite svoja
naročila.

Naši poslovni prostori se nahajajo v
Vojaški ulici št. 10 (poleg belgijske vo-
jašnice).

Priporočamo se Vam in ostajamo

z odličnim spoštovanjem

Združene mlekarne d. d.
v Ljubljani.

POMAGAŠ SI SAMO

AKO SE

POSLOŽUJEŠ

MALIH OGLASOV

„JUTRANJH NOVOSTI“!

Gamaufovo umetno gnojilo za cvetlice

je izberno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno
bujnega razvoja in vzbuji v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso
barve. Cena zavojčku Din 3.— Razpošilja društvo

„VRTNARSKA ŠOLA“ V KRANJU

Stalna zaloga; Herzmansky, Koroška, Urbanke in drogerija „Adria“.

„Nasilje.“

Radič je, kakor so javljali hrvaški listi, med drugimi svojimi zahtevami postavil tudi to, da se ne sme za reševanje ustavnega vprašanja rabiti nobeno nasilje. To bi naj bila kot ena točka »predporazuma« — neke vrste konditio si ne qua non, da bi se sploh začela pogajanja za sporazum.

Ta zahteva je popolnoma absurdna in postavlja jo more samo zelo naiven človek, ki politično zelo malo misli. S tem se ne zahteva nič več in nič manj, kakor da naj se odreče država enega svojih glavnih in bistvenih atributov, preden bi se sploh začelo govoriti, kako naj bo ta država urejena. Nasilje ali eksperimentalna oblast je bistven atribut države, brez katerega država ne more obstojati in bi sploh ne bila več država. Brez tega atributa bi ne imeli države, ampak samo neke vrste prostovoljno društvo, kamor člani iz dobre volje vstopajo in izstopajo, se drže pravil ali ne. Vsako prostovoljno društvo in sploh vsaka organizacija pa more obstojati le v okviru države, ki mu daje s svojo brahialno silo državljansko svobodo. Zahteva, naj se država odreče nasilju, je anarhistična, ker uničuje temelj države. Isto zahteva kot Radič, bi lahko postavil tudi Mehmed Spaho, Vešević, Bašam Zari in sploh vsak, komur bi se poljubilo. Slednjič bi lahko vsaka vas proglasila svojo republiko in država bi ne smela rabiti sile! Obljube, da država ne bo rabila sile, ni mogoče dati ne Radiču in nikomur drugemu.

Mišljenje, da je mogoče osnovati državo brez nasilja, je zelo zmotno. Sveto Pismo je zelo modra knjiga in bilo bi dobro, če večkrat pogledamo vanjo, tudi v čisto posvetnih rečeh. Kristus razlikuje zelo strog med »kraljestvom božjim« in »kraljestvom tega sveta«. Kraljestvo božje »silo trpi«, kraljestvo tega sveta pa tudi silo dela. V kraljestvu tega sveta se rabi meč ne samo na parado, nego tudi radi strahu. Dokler bo obstajalo kraljestvo tega sveta, bo obstajalo tudi nasilje, kadar bo pa prevladalo na zemlji kraljestvo božje, ga ne bo več treba. Toda federalistični blok nam tega ne bo napravil.

Če pogledamo, kako so nastajale države, moramo priznati, da so vse brez izjeme nastale potom nasilja. Pa še kakšna nasilja! Vsi ustanovitelji držav so bili veliki nasilneži — če hočemo govoriti človeški, jih moramo imenovati naravnost zločince, grozovitneže. Ni treba govoriti o poganjskih državah starih časov. Tudi vse krščanske države so nastale in se vzdrževale z nasiljem. V srednjem veku je živel veliki učeni papež Bonifacij VIII., eden največjih papežev. On je napisal bučo »Unam Sanctam«, ki je vzdignila zelo veliko prahu in o kateri se je do današnjega časa zelo veliko debatiralo, a nasprotniki cerkve jo hudo obsojajo. V tej buči dokazuje, da je Cerkev več kakor pa država, kajti Cerkev je od Boga, države so pa nastale od ljudi potom nasilja. Papež je s tem samo približno zgodovinsko resnico, katero potrjuje zgodovina na vsakem koraku.

Cesar Karel Veliki je dal na Božični večer hladnokrvno poklati nekaj tisoč vjetih Sasov, torej nasilje, ki gotovo presega vsako mero. Sicer je pa cela njegova dolgotrajna vladava bila samo neprestana veriga nasilja in grozovitosti. A zgodovina ga slavi, kot enega največjih vladarjev in katoliški Cerkev dovoljuje, da se časti kot svetnik. Francoski kralj Ludvik VII. je proglašen za svetnika. A kakšna nasilja je uporabil, da je ukrotil nemirne velikaše svoje države! In samo s temi nasilji je ucvrstil svojo državo.

Vsaka država se je osnovala in ucvrstila z nasiljem in tudi pozneje se mora za svoj obstanek posluževati nasilja. »Kraljestvo tega sveta« je nastalo z nasiljem, to je železna zgodovinska resnica, katere ne bo nikdo spravil s sveta.

Laž je, da je naša kraljevina nastala na miren način, s tem, da je hrvaški in slovenski kmet vrgel puško v koruzo in ni hotel več služiti nasilju. Če bi se tudi »Vražia divizija varaždinska« tolkla do zadnjega moža, razvoj dogodkov bi bil ravno isti. Sila je rodila našo kraljevino in sili se ne more nikdar odreči, ako hoče obstati. Državniška modrost obstoji ravno v tem, da na pameten in uspešen način upotrebi silo.

Vsi ljudje ne bodo nikdar ne angeli, ne filozofi. Vseh ljudi ne bo mogoče nikdar prepričati, kaj je najbolje in v vsakem človeku je večalmanj strasti, ki ga vleče na slabo. Radi tega bo potrebna sila vedno in v vsaki državi.

Politika je boj in v boju se uporabljajo vsa sredstva, ki služijo k uspehu. Tudi sila je tako sredstvo in če se uporablja pametno in pravično, ni nemoralno. Ni res, da bi morala odločevati vedno samo volja mehanične večine. Če ima manjšina prav, sme tudi upotrebiti silo. Končni cilj je ohranitev države, ne pa načelo demokracije. Nobena država na svetu se ni naredila potom volje večine, a marsikatero veliko državo je ustvarila samo volja majhnega števila ljudi.

Radičovo načelo »mirotvornosti« je oslabilo, to načelo je protizgodovinsko in protidržavno. Proti temu načelu moramo postaviti načelo sile in boja. Hočemo videti, kdo bo zmagal. Če pademo, bomo padli z zavestjo, da je z nami padla tudi državna ideja. Dokler pa imamo v rokah silo, jo moramo, ako je potrebno, tudi uporabiti. Sodniki bodo prihodnji rodovi, ki bodo uživali plod našega dela in boja — sodila bo zgodovina. Če bo naš boj uspešen, potem bomo tudi opravičeni, če pa pademo, potem bomo krivi.

Pariz in njegov časopis.

Piše Dr. A. P. (Pariz).

Na vsem svetu ne najdemo kmalu človeka, ki bi bil v toliki meri produkt svojega časa, kakor prebivalec Pariza, evropskih možganov. Zapomnite si: svojega časopisa. 99 odstotkov vseh Parizianov se obnaša in politično popolnoma pasivno. Teško bi ravno ne bilo, stlačiti te ljudi v posebne predale ter jih etiketirati z naslovi njihovih listov. Zapomnite si: njihovih listov. Tako bi bilo lahko določiti svetovni in življenjski nazor Pariziana.

Pariski časopisje delimo v tri velike skupine: v vladne liste, strankarske časopisje in v glasila, ki zagovarjajo različne svetovne nazore. Ravno kar orisana shema se nekoliko razlikuje od tujkajšnjega nazora, vsekakor pa je ta določitev boljše nego druge.

V vladnem časopisju razlikujemo dve njansi: skupino ostrih nasakovalcev in tako zvano »Claque«. Prvi zastopajo z malimi izjemami interese te ali one manjše skupine nacionalnega bloka. Na zunanji se ponašajo nadšovinistično, v notranjosti intrigirajo proti resortnim ministrom, in sicer tako, da se polastijo v vsakem ministru višjih uradnikov, ki imajo v mnogih slučajih več moči nego imajo portfelja sam.

K tej skupini je prištevati liste, kot na primer »Liberté«, »Presse«, »Intransigeant«, »Eclair«, »Le Figaro«, tu in tam celo »Victoire«, posebno takrat, kadar se Hervé spomni, da je pravzaprav učitelj. »Presse« in »Intransigeant«

uživata radi poznih večernih izdaj mnogo povpraševanja in čestokrat se zgodi, da se ministri zberejo celo ob polnoči, da zavzamejo stališče napram senzacijam, ki sta jih vrgla oba omenjena lista na bajno razsvetljene ulice.

Mnogo prijetnejša je za vsakokratne oblastnike takozvana »Claque«. Da-li je plačana ali ne, je vprašanje svoje vrste. Uredniki teh listov zatrjujejo, da delajo solidno, zmerno in vseskozi francosko politiko. To časopisje ne zavzema načelno opozicijskega stališča napram vladi, razen če je tik pred padcem. Listi te skupine so pred enim letom aplavdirali Briand, od tistega časa obožavajo Poincaré in jutri bi se zadovoljili celo s Caillauxom... So fanatični, če je zunanji minister fanatik, ne pozabijo pa na prvi strani rezerviranih kotiček za Boga in ves svet zasmejujočega satirika. Glavni uredniki teh listov se mudijo največ na Quai d'Orsayu ter v Elyseeju, medtem pa lovijo reporterji po boulevardih senzacije.

»Presse à opinion«, »časopisje mnenja«, ta izraz je mogoče le v Franciji. Povsod na svetu je namreč običajno, da ima političen ali nepolitičen list tudi svoje mnenje. V Franciji je tak slučaj tako redek, da si ga posebno beležijo. To časopisje prinaša navadno ostanke tega, kar imenujemo v navadni govorici »zdrav človeški razum«. Listi radikalne stranke, na čelu »Oeuvre« in »Ere Nouvelle«, od januarja sem tudi »Quotidien« dajejo dnevno tozadevne dokaze. Njihovi sodniki so pravi Francozi, Pariziani, ki se ne bojijo povedati brezobzirno svojega mnenja. Ti listi pišejo za elito pariških čitateljev. Duhovit Francoz mi je rekel nekoč, da bi moral človek potegniti klobuk pred vsakim pasantom, ki mu gleda iz žepa »Ere Nouvelle...« To je bila seveda šalivka. Kdor pa pozna mentaliteto francoskega čitatelja, se temu ne bo smejal.

V Franciji prevladujeta v glavnem samo dva »svetovna nazora«: klerikalno-romajstični in socialistično-komunistični. Pa tudi ti žalostni ostanke bodo kmalu zginiti v vrtincu političnega življenja. »Action Française« in »Gaulois« se zaganjata v »bloc nationale«, »Peuple« in »Humanité« odstopata po Marty-jevi izvolitvi koncesije »enotni fronti«. Leon Daudet se čuti najbolj varnega na protostozidarjem »Quai d'Orsay-u«, Marcel Cachin lahko razmišlja v ječi o ne-hvalečnosti ljudi, tudi če se nazivajo »sodniki«.

Parizian ne abonira svojega časopisa. Navadno je tedaj, če gre na poletni odih. Drugače si ga kupuje po številkah. Naklado morejo s precejšnjo sigurnostjo določiti le sindikalistični listi in ono časopisje, ki zastopa »svetovne nazore«. Pri ostalih listih pa je naklada odvisna od senzacije. 80 odstotkov vseh čitateljev si kupi »Matine«, »Journal«, »Petit Parisien« ali »Petit Journal«. To se pravi: kupijo pač najbolj senzacionalni intervju, kričečo reportažo...

— Erotična pisma velikih mož. Leta 1820. je pisal osemnajstletni Viktor Hugo svoj zaročenki: »... Sprejmi tu mojo neprekosljivo obljubo, da ne bom imel nikoli druge ženske razen tebe. Tvoj sem, večno tvoj. Na to nikdar ne pozabi.« Pozneje je bilo drugače, še po svojem 60. letu se je Hugo razveljal za jedva polnoletno mladenko. Slično je bilo z resnim pesnikom filozofom Alfredom de Vigny, čigar ljubavno pismo na gospo Dorvalovo, slovečo glumačico, je kupil in sežgal Artur Meyer, urednik konservativnega dnevnika Le Gaulois. Istotako je rahločutil častnika nameraval storiť z erotičnim listom Gustava Flauberta, ki se bo z Montesquioujevo knjižnico vred prodalo na dražbi. Toda nekdo ga je prehitel in predral opolizo mesto. Vendar pa ga je Ere nouvelle priobčila te dni, seveda v latinskem prevodu.

zovi kot sin evangeljskega župnika. — Njegov oče je bil vnet rodoljub, kakor večina slovaške protestantske duhovščine, ki se po nacionalni zavesti in nepotvorenem demokratizmu prijetno razlikuje od večine katoliške duhovščine. Milan Štefánik je imel že na srednji šoli mnogo težav, ker ni tajil svojega slovaškega »vjerjuna«. Tehniko je študiral v Pragi, kamor ga je privedel njegov unitarističen ideal: Slovaki in Čehi so en narod in imajo tudi samo eno bodočnost. Od tehnike je prestopil na filozofsko fakulteto, kjer se je posvetil študiju astronomije. Izbral si je bil najvišjevejšo vedo, ki odpira strmečemu človeškemu duhu čudeže nekončnih vesmirskih prostorov. L. 1904. je bil promoviran za doktorja filozofije.

Ker se doma ni mogel posvetiti svojemu, je odšel v Francijo, kjer je zvezdoznanstvo lepo razvito in ima več svojih templjev zvezdarn. Bilo je treba mnogo energičnega dela, preden si je sin tujega, malo znanega naroda priboril enakopravno mesto med francoskimi znanstveniki. Slovaški sokol pa se ni ustrašil ničesar. V primeroma kratkem času si je priboril čedno znanstveno reputacijo. Sprejel je francosko državljansveni ekspediciji: bil je na Mont Blancu, v Španiji in v Turkestanu; pro-

Na smrt obsojen.

(Iz resničnega življenja.)

V Slogonskem v brežiškem okraju so živel Stergarjevi in Radanovičevi v večnem prepriu. Pokojni Stergar je hotel zato svoje obširno posestvo prodati, samo da bi se ognil svojemu sosedu, toda do tega ni prišlo, ker je preje umrl. Tragedija pa se je odigravala dalje, kajti svoji materi, žrtvi razmer, na žalost in srd, se je starejši sin, kateremu je bilo namenjeno posestvo, zaljubil v sosedovo Radanovičovo hčer. In čeprav mu je mati med drugim celo žugala, da bo predala posestvo mlajšemu sinu, če ne bo pustil sosedove, ga vendar ni mogla odvrtiti od nje. Postal je celo oče, kar je mater prav posebno žalostilo in grizlo, in kar je zopet dalo povoda novim prepriom, ki so rodili celo pravde. Ko je nekoč zmanjkalo Stergarjevi kuretna, je dolžila sosedo, da so vzeli nekako odškodnino za otroka. Ti s pridvili v njeno hišo in brat obdolženčeve ljubice je udaril Stergarko v lice, da so ji ostali znaki. Sin njen je bil tako zapeljan od teh sosedov, da je to dopustil in da je še po tem grdem dejanju zahajal k njim. Zato je Stergarko postalo nekako strah pred svojim sinom v zvezi s temi ljudmi. Šla je v Zagreb k svojem bratu trgovcu Kopincu in se mu pritožila. Ta in njegova žena pa sta jo toliko potolažila, da se je vrnila domov.

Kmalu po tem dogodku se je mudil trgovec Kopinc po opravkih v Slogonskem, pa je skušal poravnati sovraštvo med obema hišama. Nagovarjal je svojo sestro, naj privoli v ženitev svojemu sinu, ki naj poroči sosedovo hčer, toda Stergarka ni hotela ničesar slišati o tem. Ko je bil pri Radanovičevih, je opominjal mlado, ki je pestovala svoje dete, naj bo proti Stergarki postrežljiva in dobra ter ji naj včasih prinese vode. Seveda se ni niti zdaleka zavedal, kako usodne bodo postale njegove besede, ki so bile bob ob steno. Stara Radanovičeva je ob tej priliki rekla: »To ni mati, to je »kuzka«, treba jo je ubiti!«

Dan pred usodepolnim večerom sta se domenila Stergarka in njen sin, da bosta drugo jutro pretočila vino, za kar pa je bilo treba naprositi delavce in si izposoditi nekaj sodov. Razdelila sta si delo, ob 6. zvečer usodepolnega dne pa sta se sešla pri sosedu Gerjeviču, kjer sta si pripovedovala o uspehih. Sin se je odpravil naprej po opravkih, mati pa se je napotila domov. Sina so srečali ob en četrtno na deveto uro pri Smalčiču, odkoder je imel še trideset ur dolgo pot. Vkljub nepobitnim dokazom, da ni bil sin ob času umora, ki se je natanko dokazano izvršil ob pol 8. uri zvečer, se obdolženca vendar ni verjelo, temveč se ga je kratkoma obsodilo na smrt na vešalih.

Ko se je obtoženec pripeljal domov, je šel klicat Gerjeviča, ki mu je pomagal odložiti sode. Mater sta skupno iskala okoli hiše, vendar pa je nista našla. Stergar jo je iskal tudi skupno s svojo ljubico, ki ga je opozorila na vodnjak, v katerem pa se ni nič videlo, zato pa je odložil iskanje na naslednji dan ter je šel prenočevati k svoji ljubici.

Naslednjega dne so po temeljitim iskanju našli Stergarko mrtvo v vodnjaku. Orožniki so takoj aretirali Stergarja, za katerega so navajali sosedje, posebno pa Radanovičeve, olajševalne okolnosti, tako da so ga porotniki vsled pomanjkanja dokazov oprostili. Toda razsodba je bila po prizadevanju državnega pravništvaja, razveljavljena, pri novi obravnavi pa se je zbralo toliko ogromnega materijala, da je stal pred občinstvom naenkrat drug človek. Od kod to? Obdolženec se je namreč oženil s hčerjo sosedo Gerjeviča, kar je kakor bomba

učinkovalo na vso Radanovičovo sorodstvo, ki je pričelo delovati s polno paro za njegovo propast.

Kako, da ni vzel svoje prejšnje ljubice, radi katere je poslušal in prenesel toliko materinih tožb, radi katere je bila celo nevarnost, da mu mati ne da posestva, če jo vzame? Čemu je zdej naenkrat ugasnila njegova ljubezen, katere niso mogle pogasiti prej vse mamine solze, katere niso zadušili vsi prepri, katere niso prevpile materine prošnje? Čemu jo je pustil sedaj, ko ni bilo nobene ovire več... on prost mater, ki je branila, in več? In imel bi mir, nikdo ga več ne bi zasledoval, ker rodbina Radanovičeva bi imela svoje zadoščenje! Pa vendar je ni hotel več! Čemu? Ker je sumil od tistega trenutka, ko se je dogladalo, da mu je mati umrla nasilne smrti in ne po nesreči, da lepi na rokah njegove ljubice kri. Dokazov seveda ni imel nobenih, samo ta temna slutnja je ležala v njem in edino ta je zadušila njegovo ljubezen. To je najlepši dokaz njegove nedolžnosti.

Pri drugi porotni obravnavi so porotniki potrdili njegovo krivdo in ko je slišalo občinstvo obsodbo, so se poslušalci povpraševali drug drugega, če je obsodba pravična, ker malokdo jo je pričakoval. Želeli pa so jo njegovi maščevalci in imeli so zadoščenje. Zadoščenje je imelo tudi državno pravdnštvo, ki si je bilo v svesti, da je maščevalo umor uboge žene, ni si pa moglo biti v svesti tega, da je zadelo pravega krivca.

Število strank na češko-slovaškem.

»Prager Presse« prinaša izvešček iz nekega članka o političnih strankah v češko-slovaški republiki, iz katerega radi za zanimivosti posnemamo sledeče:

V parlamentu imajo svoje zastopnike sledeče stranke: 1. republikanska stranka poljedelcev in malih kmetov; 2. čsl. socialno-demokratska stranka; 3. čsl. socialistična stranka; 4. komunistična stranka Čsl.; 5. čsl. ljudska stranka; 6. čsl. narodno-demokratska stranka; 7. slovaška ljudska stranka; 8. stranka trgovskega in obrtnega srednjega stanu; 9. stranka neodvisnih čsl. socialnih demokratov; 10. stranka čsl. delovnega ljudstva; 11. nemška socialnodemokratska delavska stranka; 12. nemška zveza poljedelcev; 13. nemška narodna stranka; 14. nemška krščansko-socialistična ljudska stranka; 15. nemška narodno-socialistično-delavska stranka; 16. nemško-demokratska svobodnomislalna stranka; 17. madžarsko-nemška krščansko-socialistična stranka; 18. madžarsko-nemška socialno-demokratska stranka; 19. deželna stranka malih kmetov, poljedelcev in malih industrijev in krščansko-socialno-kristlo Vrabec.

V zgodovinskih deželah republike so nadalje brez parlamentarnega zastopstva sledeče stranke: 1. meščansko-židovska stranka; 2. cionistično-židovska stranka; 3. stranka narodnostnega gibanja, ki pa se ne smatra za stranko; 4. stranka »rdečebelini«; 5. nova stranka »češko-slovaškega doma«; 6. nemška obrtniška stranka; 7. stranka »prostiti socialistov« v okrožju Falknova. Na Moravskem obstoja frakcija fašistov, na Slovaškem pa še poleg meščansko-židovske stranke nacionalno-židovska stranka, dalje slovaška narodna stranka in madžarska pravaška stranka.

V karpatski Rusiji obstoja skupaj 32 strank. Ker pa so nekatere stranke le podružnice praskih central, oziroma slovaških strank, šteje češko-slovaška danes 44 političnih strank.

— Nemška propaganda. Mnogo ljudi na Angleskem dobiva že nekaj časa od neke nizozemske tvrdke kataloge, vsebujejoce protifrancosko propagando. Čudno je pa to, da holandska tvrdka oddaja svoje cenike na berlinskih poštlah! Ovojni papir je posejan z nedolnimi referencami, ki pa vendarle jasno govoré, n. pr. dva vzporedna stolpca nosita naslov 1815, drugi 1923. Pod letnico 1815 je slavospev na Britanijo, ker je porazila Francijo pri Waterloo, pod 1923 pa čitaš: »Anglja, drž se, če ne bo Evropa...« Kaj bo Evropa storila, nam letak ne pove. Potem pa nadaljuje: »Sedaj se drži svojega starega gesla: Moje ognjišče je moja trdnjava. Anglja, vztrajaj! Otmí civilizacijo, reši Evropo pogibli in bede.«

prof. Masaryk v Parizu. Narodni svet mu je poveril organizacijo češko-slovaške vojske, ki naj bi podpirala zaveznike v njihovem boju proti sovražniku, kateri je bil obenem sovražnik slovanstva in narodne svobode. Ta naloga je zahtevala mnogo osebnega dela. Povrh tega je Štefánik uredil meteorološko službo v francoski armadi. Kot organizator legij je odpotoval v Rusijo. Kljub novemu obolenju je letel v važni misli še v Romunijo in se na to vrnil preko Rusije v Pariz. Medtem je akcija prof. Masaryka, Beneša in Štefánika kazala vedno več uspehov. Češko-slovaška armada je bila priznana, zavezniki so priznali tudi Narodni svet kot zakonito vladno takrat še neosvobojenih Čehov in Slovačkov. Misel narodnega jedinstva je triumfirala na vsej črti, kar je precejšnja zasluga Štefánikove organizatorične delavnosti med Slovaki. Štefánik je postal prvi general in vojni minister Češko-slovaške. Po osvoboditvi je moral odpotovati v Sibirijo, da poravnal spore v tamošnjih legijah. Izmučen in bolan se je februarja 1919 vrnil iz Rusije v Italijo, da se od tu vrne v svojo drago slovaško Itako.

Prve dni majnika 1. 1919 je poletel s svojim letalnim strojem v domovino. Dolgo ni videl svoje matere, pa se je hotel najprej pokloniti nji — videč ne-

Fedor Ivanov:

Milan R. Štefánik.

Letel mladý sokol ponad Hron od dola, letela zorička na hrdle sokola: mrakava zablysta, skřížily se střely — ach, Bože molí nad milými vody za zavřely. A. Sladkovič (1820—1872).

V soboto dne 5. maja so v Vajnortu človešno odkrili moglo prvega generala češko-slovaške vojske, enega največjih sinov Slovaške, Milana Ratislava Štefánika. Mogilo v Vajnortu je polnčavil ves ujedineni narod v spomin na slavno epopejo češko-slovaškega osvobodjenika. Tu spe kosti junaka, ki je tragično zaključil njen največji in najlepši spev. Preživel je najstrašnejše boje, na povratku v osvobodeno domovino pa ga je v zračnih višavah zgrabila roka smrti in vrgla na slovaško zemljo njegovo truplo. Odisej se ni ustrašil, da bi bil stopil na svetla tla svoje Itake. Pred njenimi divnimi brežinjami se mu je maščeval bog ognja Helios.

Slovaški pesniki radi opevajo orla in sokola, saj je simbol Slovaške visokega letanja, kjer domujejo kralji ptičjege sveta. Tudi narodna pesem slavi orla in sokola; dekje pravi svojemu izvo-

ljencu »sokol moj!« in to je najslajše, kar mu more reči. In največ, kar so mogli želeči rodoljubi slovaškemu narodu, je to: Bodi smel in neustrašen kakor orel ali sokol! Ne kloni! Ne glej v nizave, tvoj dom je Tatra!

Tak sokol je bil Milan Štefánik. Vse njegovo življenje je bilo usmerjeno kvišku — v višave. Kvišku je hrepenel ko je bil zapustil svojo domovino in se napotil v široki svet. Kvišku — v neskončne daljave — se mu je zaganjal nemirni duh, ko je postal astronom. — Kvišku je hotel, ko je videl, da je njegovemu narodu napočila velika ura odločitve. V višavah se je bojeval, v višavah je umrl. Ni bil zaman sin Slovaške, ki je toliko hrepenela, da bi se v Tatrah zaredili sokoli, ki bi z železnimi kljuni raztrgali Janoškov okove. Štefánik je čudovit simbol narodne svobode, njegovo življenje je skoraj legendarno. A ni legendarno v duhu starih pravilic. Legendarno je za našo mehužno in puhlo dobo, ki noče priznati trdne volje in osebne energije. Štefánik spada v vrsto redkih ljudi, ki jim gre po pravici naziv junaka. Zakaj moderni junak nima le krepkih mišic, ampak predvsem silen duh, ki si sam stavi mejnike in sam premika obzorja.

Milan R. Štefánik je bil rojen dne 21. julija 1880 v Košariskach pri Bre-

Berthe Grimpret in Gabrielle Vair:

Pred očmi boginje.

(Sous le regard de la déesse, Calman-Lévy, 1923).

Pisateljci obravnavata žalostno zgodbo štiriletnega nemškega gosposva v Lillu. Najbolj življivi prizori so se odigrali tedaj, ko so Nemci odvajali ženske. To je eden izmed najodurnejših zločinov Germanije, ki pa ima sicer dokaj kosmato vest. Lille se danes pridno popravlja. Zategadelj se letos bržkone še ne bo izvršilo skupno potovanje tamkajšnjega zemljepis. društva po Sloveniji. Koncem marca t. l. je namreč ugledni sorbonnski profesor Emil Haumann imel v tem mestu predavanje o naši lepi domovini, s projekcijami. Poslušalstvo se je toliko navdušilo za krasne alpske kraje, da je članovita Société de géographie sklenila, v velikem številu poleteti na Bled in proti sinji Adriji, to pa čim prej. Gotovo bodo mili gostje prijetno presenečeni, videč, da smo se tudi mi zanimali za njih usodo ter za delo Berte Grimpretove in Gabrielle Vairove, ki utegneta biti med posetniki.

Dve sestrji, Ivanka in Jakica se zbog bobnanja zbudita ob treh zjutraj in se, po raznih znamenjih sodeč, jameta pogovarjati o morebitni deportaciji deklet in žen. Radi varnosti vstaneta za dne in hočeta zbežati v Fives. Toda pustimo besedo avtoricama:

»Polk se je bil ustavil v ulici Petra Velikega. Strojica je branila dohod. Nakopičeni ljudje so molče gledali na to zaprto ulico, kjer se je nekaj godilo. Nihče se ni smejal. Francoska veselost, ta porogljivi način, gledati Nemca, vse to je bilo udušeno v tesnobi. — Za božjo voljo, je rekla Jakica, kaj se neki godi tu notri? — Jaz grem gledat.

Ivanci se posrečilo, preinili se skozi zapor, ki so jo tvorile čete. Šla je od obupa do obupa. Tu mati, od katere so trgali devetnajstletno hčer in ki ni mogla iti za njo zaradi bolne priletne babice. Tri ženske so si stale v objemu: stara mama je hotela v bolnišnico; deklet je tolažilo svoje zastran svoje usode, mati pa je ihtela s krvavečim srcem med obema svojima dolžnostma.

Straža je pristopila: »Čas je za odhodi!«

Srčno deklet si je priželo na srce njo, katero je puščalo v obupu, pa z glavo pokonci in brez solz odšlo za voljakom.

Drugod ista žalost, ista groza. Kateri so bili zaznamovani, so morali pod kaznijo odpotovati, in razviti vojniški aparat je kazal, da ne gre za prazne pretinje.

— Pomota je, si je dejala Ivanka drhteč.

Vendar pa so do 29. malega travna razsajale te razbrzdane sirovosti. V teh dolgih dneh in nespečnih nočeh je bil Lille izdan v plen obupnim strahotam...

Nekoč je bila doktorica klicana k deklic, ki so jo onesveščeno prinesli domov. Dete, še vedno v omedlevici, je ležalo na postelji. Mati jo je zamahtala, naj se ji oglasi; sestre so se sklanjale nad njo ter skušale, odpreti ji oči. Ivanka se je približala in dočim se je bavila z bolnico, je oče s stisnjenimi pestmi, od jeze spačenim licem, koralpal po čumnati: — Glejte, kako nam jo nazaj pošiljajo... Glejte!... Moja žena se jim je plazila pod nogami...

— Da, doktorica, poznajo sem jih prosila... Dejala sem jim, da sem izgubila sina v vojni... Da je moja hčerka preslabotna...

Častnik bi bil morda popustil, toda drugi je rekel: »Na kmetih ji bo dobro delo...« Ob slednjem stavku je ihtela,

Punčka se je po malem zavedala. Ivanka jih je tolažila.

... Nad štiri tisoč deklet tako odpeljanih: z grozo se to pove, a s težavo izraziš učinek tega ugrabljanja, razrušene družine, neizrečne skrbi in stiske, blaznost, ki preža, ki meče v smrt...

Ivanko so dan za dnem klicali k potrtim ubogim ženam, k materam... Nahajala jih je doma v molčeči hiši ob oknu, s sklenjenimi rokami, upognjeno glavo, strmečimi očmi.

Toliko da so vstajale ob prihodu zdravnice, oživele za trenutek, da so obrazložile kruto preizkušnjo, nato so se vnovič pogrezale v bolešno otopečnost, neobčutne za besede, ki so jih hotele tolažiti, še bolj pa raztresene za zdravniška navodila. V kratkem je nastopilo moralno uničenje celokupnega prebivalstva: pravcati pojav inhibicije ali odrevenelosti, stanovitna misel...

Nihče ni o čem drugem govoril... Velika noč 1. 1916! Prevel A. D.

Književna tombola Jugoslovenske Matice.

Jugoslovenska Matica priredi meseca maja veliko knjižno tombolo, ki prične v petek, dne 25. maja. Namen te književne tombole je, da pride slovenska knjiga med naše ljudstvo, s čimer dokazuje Jugoslovenska Matica, da je ena naših prvih in najdelavnejših kulturnih organizacij, drugič pa, da mobilizira narodno zavednost, ki naj se dokumentira v številni udeležbi pri tombolski igri, katera se bo vršila siron vse Slovenije. Tombolske tablice so opremljene s posebnim pečatom, ki nosi napis »Književna tombola Jugoslovenske Matice, 1923«. Posamezna tablica stane 2 dinarja, ter jih prodajajo v prvi vrsti podružnice Jugoslovenske Matice v njenem slovenskem področju, odnosno kjer podružnice ni, drugi pooblaščenici Jugoslovenske Matice, ki so skoro v vseh slučajih slovenski učitelji. V Ljubljani se tombolske karte dobe v Matici knjigarni na Kongresnem trgu, v Novi založbi nasproti kavarni »Zvezda«, v učiteljski knjigarni v Franciškanski ulici in v trgovini Josip Vidmar, Pred Skofijo 10.

Dobitki so sledeči:

1.) 100 amb po 8 knjig:

1. Oton Župančič: Mlada pota, zbirka poezij.
2. Aškerčeva čitanka, z dr. Prijateljstvom kritičnim in zgodovinskim uvodom.
3. Dr. Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni, Visočka kronika.
4. Dr. Ivan Pregelj: Piebanus Johanes, roman.
5. Igo Gruden: Miška osedlana, zbirka mladinskih pesmi.
6. Arhiter Petronij-Glonar: Pojedina pri Trimahtionu.
7. Stevenson: Otok zakladov, mladinska povest.
8. Dr. Joža Glonar: Naš jezik (razprava).

2.) 80 tern po 11 knjig:

- Vseh osem knjig kakor pri ambi, poleg tega še:
9. Alojzij Gradnik: Srbske narodne pesmi.
 10. Fran Milčinski: Tolovaj Mataj.
 11. Vladimir Levstik: Gadje gnezdo, roman.

3.) 50 kvatern po 16 knjig:

- Vse knjige pri ambi in terni, poleg tega še:
12. Ivan Cankar: Podobe iz sanj.
 13. Anton Debeljak: Moderna francoska lirika.
 14. Jelenc: 1914—1918 spomini jugoslovanskega dobrovoljca.
 15. Flaubert: Župančič: Tri povesti.
 16. Mark Twain: Mali klatač, mladinska povest.

4.) 25 čukvinov po 21 knjig:

- Vse knjige pri ambi, terni in kvaterni, poleg tega še:
17. Fran Pinžgar: Iz modernega sveta, roman.
 18. Alojzij Gradnik: Padajoče zvezde.
 19. Ivan Cankar: Grešnik Lenard.
 20. Fran Meško: Naše življenje.
 21. Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi, ilustrirana mladinska povest.

5.) 5 tombol:

- I. tombola: vse knjige predzoženih dobitkov in prosta izbira slovenskih knjig do zneska 1200 dinarjev.
- II. tombola: vse knjige predzoženih dobitkov in prosta izbira slovenskih knjig do zneska 1000 dinarjev.
- III. tombola: vse knjige predzoženih dobitkov in prosta izbira slovenskih knjig do zneska 800 dinarjev.
- IV. tombola: vse zgoraj navedene knjige in prosta izbira slovenskih knjig do zneska 600 dinarjev.
- V. tombola: 11 krasno vezanih letnikov Slovana (književna redkost).

V zadnjem hipu se je Jugoslovenska Matica odločila tudi za posebne dobitke za mladino. Ti dobitki se bodo nazivali pravčasno. Zepopadene so v teh dobitkih tudi šolske knjige, tako, da bo ustrezno tudi šolo obiskujočim otrokom.

O žrebanju in o tem, kako se bo igra vršila, približno posebno poročilo v vseh slovenskih dnevnikih, deloma pa je isto že razvidno iz naših prospektov, ki jih je Jugoslovenska Matica že razposlala po vsej Sloveniji. V načrtu pa je, da se prireditve pospeši in zaključi kakor mogoče hitro.

Jugoslovenska Matica pozivlja vse rodoljubno občinstvo, da se te kulturne prireditve udeleži, ne samo iz dobičkanosnih nagibov, ampak tudi, da s tem podpre ono mislo, ki jo to naše obrambno društvo vrši pri neodrešenih bratih onkraj državnih mej. Vsak Slovenec je dolžan kupiti vsaj eno karto Jugoslovenske Matice. Tombolska karta je je oblika kulturnega davka, ki ga mora vsak stremeč narod plačevati na ta ali oni način svojim prosvetnim institucijam.

Rečaj! Sežite po tombolskih kartah ter si osnujte, odnosno pomnožite domačo knjižnico!

A. Z.

Nesrečnosni ljudje.

V magično moč pogleda verujejo povsod, posebno pa med romanskimi in germanskimi narodi, Italijan ta svojstva človeka naziva »mal occhio« ali »jettature«, Francoz »marveis oeil«, Anglež »evil eye« in Nemec »böser Blick«. Oseba, katero človek zlehi oči pogleda, zbolijo ali jo doleti kakšna druga nesreča. Sploh je takšen človek tudi v vsakem drugem oziru nesrečnosn.

Dandanes vemo, da prihaja ta vera iz najvišjega štadija hipnotizma: iz fascinacije. Hipnotizer pogleda medij — in ta ne more kreniti z mesta, fiksira gotov prostor — in tam medij obstane, namigne z glavo — in medij odide v določeno smer, dasi ga morda vodi v propast.

Ljudski veri so taka starodavna okultna pravila znana. V našem vprašanju pa moramo k fascinaciji priključiti še škodoželjnost. Pogled človeka, zakajen s sovraštvom, z ljubosumnostjo, z nevoščljivostjo ali s pretiranim ponosom pokvarjene duše provzroča zlo, dasi dotičnik morda navidezno izkazuje dobrote. V slučaju, da se dotičnik zaveda svoje sile, pa postane veliko gorje, ker s svojim fluidom namenoma inficira bližnjike.

Takšno bi bilo okultistično tolmačenje nesrečnosnega pogleda. Sedaj se oglejmo še par poročil te vrste.

Zelo nesrečnosni človek je bil francoski komunist Jacques Offenbach. V Marc-Monnierjevi »Bibl. univers. LVII« čitamo, da Theophile Gautier ni nikdar zapisal njegovega imena. Ako je moral poročati o kakem njegovem delu, je tam, kjer bi sledilo ime, pustil luknjo v vrsti. Ime je pozneje zapisala njegova hčerka. Ema Lyvir je zgorela v operi pri baletu Offenbachovih »Metuljev«. Pevka Frasey je pri glavni izkušnji njegovega »Ovčarja« umrla radi plinove eksplozije. Gledališča, v katerih so proizva-

jali njegova dela, so pogorela zaporedoma. Pevke njegovih glavnih vlog so otopele in postale nezmožne za proizvajanje kompozicij drugih umetnikov, dočim so baletke zgubljale gibčnost svojih udov. Kjer je vladalo njegovo delo, tam je padala morala. Glasovi moških so postajali hripavi in zapiti, ženske so se sumljivo nasmihale, celo mlade deklice so dobivale kasarniške in oštarijske manire. »Ako to niso posledice »jettature«, kaj toraj so?« vprašuje pisatelj.

J. Finot omenja v »La Journée Portugaise«, 1908, da je portugalska kraljica Marija Amelia nesrečnosna gospa. Neki dvorni dami je darovala zapeljivo, a dotična dama si je zvinila roko. Neki prijateljci je darovala ponjavo, a ponj je par dni pozneje vrgel sina dotične gospe v prepad.

Ravno take zle vplive so pripisovali papežu Piju IX. V Rimu je svoječasi izšel letak »Corollario di jettature«, v katerem so papežu naprtili vse mogoče nezgode ljudi, ladij in držav. Med drugim je navedeno:

»Govoril je besede: »Veliki Bog, blagoslovi Italijo!« in Italija je bila razdejana od Alp do Sicilije. Milan, Benetke, Brescijo, Neapelj, Palermo, Mesino, Katanijo, Genuo, Rim in Bologno so bombardirali sovražniki. V bitki pri Vincenci so Avstrijci zaplenili samo tisti top, ki je nosil ime papeža. Konečno je papeštvo pod vladanjem Pija Mustaja zgubilo svojo posvetno državo.

Molli je za Avstrijo v boju proti Francoski in Italiji, dalje tudi za Avstrijo v boju proti Pruski, za neapeljskega kralja v boju proti Garibaldiju, za velikega kneza iz Toskane, za kneza iz Modene, za kneginjo iz Parme, za mehiškega cesarja Maksimilijana in za španskega kraljico Izabelo. Avstrija je bila poražena pri Solferinu, male italijanske kneze so zapodili iz njih držav, neapeljskega kralja so odstavili, Maksimilijana je ustrelil Jaurez in španske kraljico Izabelo je maršal Prim odpredel v pregnanstvo.

Papež Pij IX. je vedel, kako ga ljudje sodijo, zato se je izogibal stika z Rimljani. Povdarjal je: »Ako se primeri kako nezgoda, bo zopet ta »jettature« (t. j. on sam) kriv.« Tudi mi smatramo, da so bila tozadevna poročila pretirana.

— Lažna plešivka. V bibliji sta dva medveda raztrgala lato frkovcev, ki so zasmejavali starčka: »Pojdj gori, plešec.« Torej je morala biti pleša svoje dni hude nevesnica stvar. A danes hoče ženske, ki so redko »golobučnice«, iz ravnopravnosti posnemati še to možko slabost: alopecijo ali plešoto. Tako ste morda videli kinematografsko zvezdo iz Amerike? Mlada miss Pippa Pow si brije lase nad čelom do sred lobanje, ostale lase si pa počesče navzdol. Škoda za čedni obrazek. Neskončni prostor nad obrvi spominja na puščavo, glava na vrtno kroglo. Žalostno bi bilo, če bi se ta moda razpasla po zemeljskem obli. Sicer plešavost nazadnje ni tako grda; marsikak golobučnik je navzlic plešavosti jako mikaven. Edmond Lepelletier, čigar glava je nalikovala jajcu, se je ljubica hotela pravljati pričeško v imenitnem naravnem zrcalu. Vendar pa stavim, da bi precej plačal za pogodovanje Krasa oni Župančičev mož, ki se ponoči gologlav šeta pod jasnim nebom in mu prek pleše pleše zvezde.

— Lisica je postala volk. V okolici sela Lesoliat na helvetskem pobočju gorovja Jure je lačna lisica napala dečka, ki se je smučal. Ker je bil somrak in je smučar mislil, da se ga je lotil volček, je dečko skrala od strahu tolikanj odreden, da ga je zvltorepka obalila na tla ter oklala po nogah in po vrhuti. Tedaj pa si skine smuč in jame udariti po nasprotnici, ki jo je po trdem boju potolkel v sneg. Glavo pokojne malopridnice so poslali v Lausanno, da se preišče glede stekline, ranjenca pa negujejo v bernskem Pasteurjevem zavodu. Kolikor vemo, se je lisica privrkat spravila nad človeka.

Boljševiška žitna politika.

Veliko začudenje je svoj čas povzročila v vsej javnosti vest, da v Rusiji stradajo ogromne mase prebivalstva. Skoro nemogoče se je zdelo, da vlada lakota v državi, ki je do tedaj bila in veljala za žitnico Evrope, v državi, čije žito je bilo najhujši konkurent ameriškega žitu.

Povojne razmere so povzročile v Rusiji sino izpremembo. Nove razmere so vzele kmetovalcem vse veselje do intenzivnega dela, tako da je bila po vojni v Rusiji obdelana za 60 do 70 odstotkov manjša ploskev, kakor pa pred vojno. Vrhutega je bilo tudi obdelovanje po vojni ne samo kvantitativno, temveč tudi kvalitativno manjše, tako da o intenzivnejšem obdelovanju sploh ni mogoče govoriti.

Rusija je pridelala pred vojno povprečno 4 do 4 in pol milijarde pudov žita, to je 64 do 66 milijard kilogramov. Računajoč po sedanjih zmanjšani obdelani ploskvi, bi mogla Rusija sedaj pridelati pri srednjedobri žetvi kvečjemu poldrugo milijardo pudov na leto. (1 pud je 16 kg). In če sedaj upoštevamo, da potrebuje rusko prebivalstvo povprečno 2 milijona pudov žita na leto, potem se ni čuditi, da je mogla v Rusiji nastati lakota.

Že po sami statistiki ljudskega komisarja za prehrano — pripominjam pa, da so vse ruske statistike brez izjeme skrajno nezanesljive — znaša primanjkljaj žetve za prehrano ruskega prebivalstva 500 milijonov pudov. V resnici pa je ta primanjkljaj seveda mnogo večji, zlasti še, ker kaže žetev v južni Ukrajini, v ozemlju Volge, na jugozapadu in v Sibiriji zelo slabo radi stalno neugodnega vremena. Celotno uradnih ruskih poročil samih je povzeli, da strdajo ogromne mase prebivalstva in da proti nevarnost lakote vedno novim pokrajinam.

Radi tega je povzročilo še večje začudenje poročilo, da Rusija žito celo — izvažja. Umevno, kajti srednjeevropski človek si ne more razlagati, kako je mogoče, da izvažja žito država, v kateri stradajo milijoni in kjer stotisoči poginjajo lakote.

Vsa stvar seveda ni ničesar drugega, kakor političen trik sovjetske vlade, ki hoče zopet vsaj deloma pridobiti kredit inozemstvu. Da si olajša to delo, je začela sovjetska vlada preko svojega centralističnega urada priobčevati podatke o ruski žetvi, ki je bila po teh podatkih zelo ugodna. No, to pa se ji že celo ni posrečilo, kajti vsa »ugodnost« je kopnela čim dalje bolj, dokler ni bilo prepričano tako inozemstvo, kakor tudi sovjeti sami, da žetev ni potreb domaćega konzuma ne more pokriti. Toda kljub temu sovjetska vlada ni prenehala z izvozom žita, dasiravno je bilo od ruskih strokovnjakov samih čuti svarilne glasove, da je Rusiji zaenkrat neobhodno potreben uvoz žita in da je vsakršen izvoz — zločin nad narodom.

Tega pa komunistična gospoda v Rusiji noče uvideti, še manj pa priznati.

Da je izvoz žita iz Rusije v glavnem res samo brezvestna politična špekulacija, dokazuje poleg drugega tudi to, da je bila pred kratkem odposlana iz Petrograda v Kiel večja množina žita. Znano pa je, ne samo po poročilih drugih virov, temveč iz poročil sovjetskih oblasti samih, da proti celemu severozapadnemu delu Rusije, čigar središče je Petrograd, nevarnost najhujšega gladovanja in da se je podražila tem ozemlju kruh samo v zadnjih petih mesecih za nič manj kakor 530 odstotkov!

treba se je pač stiskati ob ulico, dokler ne predre človeka skozi srce in takrat je krepkeje zapoje srce in še krepkeje zasajajo, kajti kadar hoče gubiti, mora vsi deti v brezno bolesti in jo mora ljubiti. Tako minevajo nedelje, najini obrabi so obrnjeni drug proti drugemu; skoro, da sanjajo, če bi sedela skupaj, bi se obrnili drug od drugega: Morilec! »Ne, usmiljenka!« Če mi ugasne luč, kadar delam, prižgem novo; kajti brez luči ni mogoče delati. Res je pa, da so najlepše sanje ob mraku in v temi, takrat pišem z belim ognjem na te zidove spomine na Vas in na Vašega psička. Veliko krivico ste mi storili, ko ste odšli od mene. Sedem sem sem obesil mršavega mrliča na drevo, koder se sprehajajo zaljubljeni. Včasih zadržuje v vetru veja in mrlič se zgaane. Srca vzdrihtijo, jaz pa grem mirno in se smehljam...

Sr. K.

— Boj božanstvu. Iz Rige poročajo, da je sovjetski delovni komisarjat predložil ljudskemu poverjenku v odobritev načrt zakona, ki odpravlja sleherni dopust ali delovni iz katerih si bode verskih nagibov. Tako nedelja ne bo več dan počitka, ker smrdi po bogocastju. Nadomeščal jo bo pondeljek in imel bodo »zaspani toreki«.

Zahtevajte v vseh javnih lokalit JUTRANJE NOVOSTI

mara v njeni osebi vtelesenje uboge, a poslej svobodne Slovaške. Hotel jo je razveseliti s tem, da bi se pripeljal k nji po zraku. Ni slutil, da bo to zadnja pot v domovino. V Vajnoriu se mu je vnel letalni stroj, ki ga je hotel ravnokar spustiti na zemljo, da bi stopil na sveta tla domovine. Ni stopil — njegovo ožgano, razmesarjeno telo je padlo in potrkalo na slovaško grudo, češ, tu sem po dolgi hoji, sprejmi me za večno!.. Ves narod je zaplakal, ko se je razširila vest o tragični smrti enega najidealnejših bojevnikov za narodno svobodo, prvega generala češkoslovaške vojske. Kajti — če je smrt tragična, tedaj je nedvomno tragična Štefánikova smrt. Padel je slovaški sokol na trda tla rojstne zemlje... ko ga je mati čakala z razprtimi rokami, da ga v imenu domovine stisne v svoje naročje!

Zato bo Štefánikova mogla narodna božja pot kakor Kosciuskova in Ševčenkova; sem bodo romali oni, ki se bodo hoteli nasrkati vere v narodno bodočnost in si osvežiti spomine na slavno epopejo osvobodjenja. Štefánikov duh bo živel v Eliziju največjih sinov češkoslovaškega naroda. Naj bi bil trdna vez med Vltavo in Vagom, med Krkonoši in Tatrol!

Zgodba o psičku.

Spomnim se Vas ob dolgočasnih nedeljskih popoldnevih med široko zehajočimi ulicami Ljubljane.

Ob takih popoldnevih, ko se mi zdi, da so ljudje in hiše stoječ pospali; pred Slonom stojijo četveroglati fijasarski konji, v široki veži Slonovi zeha mršav siv pes, kakor bi bilo to njegovo edino velevažno opravilo. Kaj ti je, ti mršavi sivček? Solze imaš v očeh? Najbrže si nostalgichen? Kje je tista dežela, kamor hočeš? Ali si mogoče samo opazovalec te lene, maloštevilne množice ljudi in zehaš samo v presledkih njihovega prehajanja čez ulico? Sam si? Brez gospodarja? Če bi me razumel, bi ti povedal žalostno povestico o Azorčku, tvojem petrograjskem bratu, ki je žalostno poginil v slaščičarni, ob belem dnevu. Ti sivček, ti si tepec, pa me vendar spominjaš na znamenitega kuštravega mopsiča z ravno tako navno dušo — no, pa zakaj je ne bi imel ti, če jo ima veržnik in fijasarski konj? Psiček je bil to, ki sem mu storil mnogo krivice.

Mlada dama! Vaš je bil ta psiček! Da ni bil Vaš, kako rad bi ga imel. Kako rad bi imel celo Vas, če ne bi bilo tega psička, kako zelo bi Vas ljubil! Vi ste pa prišli in ste rekli: Ljubi tega psička,

če ljubiš mene! Toda kako naj bi Vas ljubil, samo za to besedo; da bi rekel kakor je ukazovala Jacinta šentflorjanskim betežnikom: Poljubi mi nogo! — sklonil bi se in bi jo poljubil s studom, toda poljubil bi jo vendar, toda psička, tistega bolnega, mršavega, ki je gledal tako stekleno — o sedaj šele vidim, kako nizkotno je usmiljenje brez ljubezni! Če se usmilim človeka, je isto, kakor da ga ponižam. Če se usmilim psa, ga ponižam dvakrat.

Rekli ste: Zakaj bi ga ne imeli radi, če ljubite mene? Rešite ga vsaj, rešite na katerikoli način — odpravite spomin nanj! Od tistega dneva sem hodil kakor ubijalec. Prikrile misli sem imel, ki so mi upogibale glavo. Če sem Vam govoril, sem iskal besed; v žepu sem pa poizkusil skriti pest, da bi videl, če je mogoče še sploh zadaviti tako mršavega psa v rešitev.

Pa je prišel dan, še malo takih. Senca nam nama je šelestela v poltni toploti. Bil je rahlo dibanje širokih trnih listov, ki se je upogibalo nad nama. Psiček je sedel na klopi ob meni, me pogledoval s svojimi mrtvo-sijočimi očmi. In ravnokar sem bil razporežen, kakor onega dne. Skrčil sem pest in zavcnilo je. Težko, toda brez moči, kakor bi se branilo in obenem prosilo. »Moj psiček, o moj psiček, o mrtvi moj psi-

ček!« ste vpili. »O moja ljuba stvar!« — No, če je tako, sem rekel, tukaj je! In sem ga položil na mizo. Vam pa je prišlo slabo! Kajti dlaka krog vratu je štrlela malo bolj razmršeno kot kedaj, v vratu pa so bili vtisnjeni prsti. — No, sem rekel, sedaj ga pa bomo pokopali. Vi pa ste vstali in odšli!

Tisti trenutek, ko se je že blestel v solncu rob Vaše obleke, Vas nisem ljubil več. Odhajala ste, sama, mlada dama, sama; vem, in Vaše usmiljenje je bilo manjše od mojega. Odhajali ste — bilo je kakor da se oddaljuje sonce, da nikoli ne izgine, toda da gre daleč, daleč, in obseva v vedno pustejših žarkih našo zemljo. Široka praznosta je nastala, z vsakim Vašim odhajajočim korakom večja in samotnejša. Angelja pa, ki sem ga poslal, z gorečimi perotni za Vami, niste opazili. Tudi on mi je izginil izpred oči, toda vidim ga še vedno: z Vami hodi, ker je veren in zvest.

Ko je večerno sonce obžarevalo skale, se mi je zdelo, da skače preko zemlje tisti pes, ki sem ga zadavil, kakor zastrupljen, da skače in da išče svoje žrtve. Stresel sem se ob tej misli, ozrl se, pes je ležal pri meni, mrtve, tih...

... mlada gospa, dolgočas Vam je in vem da mislite name! Kajti dasi me sovražite, naju je življenje zbičalo skupaj;